

EHITUSLUBA

Kinnisvaraarenduse hämmastav kannapööre

Nõmme elanikele lubatud spordikeskus ja väike spaa muutusid
Marek Pärtel kaasosalusega firma käes külaliskorteriteks. ▶ 4-5

TELLIJATELE

Rain Johanson:
trammitöö tuleb
pikendada Jürini!

► Tööstus

Äripäev

Ausalt ja kartmatult

Neljapäev, 22. juuni 2017 nr 120 (5718) 3 eurot

Suurim valik
teemantidega ehteid,
kihla- ja abielusõrmuseid!

Saksa abielusõrmuste brändidele

Acredo, Fischer, Breuning,
Bayer, Blumer, Rubin,
Gettmann

Soodustus -25%

TRAD. ATTACK! KULLAKARVA

**SELLE AASTA
AINUKE KONTSERT
TALLINNAS**

30. JUUNIL

VÄRAVAD 19.00

TELLISKIVI LOOMELINNAKU HOOVIS

PILETID PILETILEVIST JA KOHAPEALT

SOOJENDAVAD: KADRI VOORAND QUARTET JA ERKI PÄRNOJA EFTERGLOW

INVESTOR

Miks investor Toomas optsioonidest hoidub?

Lugeja tundis huvi, miks Investor Toomas laseb rahal käest libise-
da, sest ei kauple optsioonidega. Investor Toomas selgitab, mis on
optsioonide riskid ja miks need
tema investeerimisstrateegiaga
kokku ei sobi. ▶ 14-15

IPO

Tallinna börsile tuleb kevadel uus gigant

Eesti Energia loodab Enefit Taas-
tuvenergia osaluse börsilevii-
misest teenida kuni 500 miljo-
nit eurot, tunnistas riigifirma juht
Hando Sutter ja lisas, et lõviosa
tuludest on plaanis investeerida
Tootsi tuuleparki. ▶ 7

OKSJON

Enesele ootamatult sillaehitaja omanikuks

"Istusin õhtul terrassil, luge-
sin teie lehest, et Baumosti akt-
siad on oksjonil. Tegin algpak-
kumise, aga juhtus nii, et see jäi-
gi ainsaks," räägib kümne tuhan-
de euro eest sillaehitaja Baumos-
ti ostnud Bruno Lill. ▶ 6

PÄEVA TEGIJA ▲

Sarapuu väimees jäi pistiseasjas süüdi

Keskerakondlase Arvo Sarapuu osaluste-
ga bussifirmade juhatuse liige, Sarapuu
väimees **Margo Tomingas** mõisteti eile
kohtus süüdi pistise andmises kait-
sevää esindajale. Meelehea eest
tellis kaitsevää protokolliosa-
kond teenuseid Tomingase ju-
hitud firmadelt. Nende nõuko-
gus on ka hiljuti korruptsioo-
nikahtluse tõttu Tallinna abilin-
napea kohalt lahkunud Arvo
Sarapuu. Ees terendab neil
mõlemal aga juba
Tallinna prügiäri
kohtuasi.

▶ Loe lisaks
lk 2

Äripäev

Ausalt ja kartmatult

Neljapäev, 22. juuni 2017
nr 120 (5718) 3 eurot

EUR/USD
1,1149 ▲

USD/EUR
0,8967 ▼

EUR/SEK
9,7665 ▼

EUR/RUB
66,2462 ▼

NordPool
34,18 ▲

Euribor
-0,271 ▲

Järelevalve võtab luubi alla kohalike elanike
meelehärmiks Nõmmele spordikeskuse
asemel külaliskortereid rajava ettevõtja
Kristjan-Thor Vähi arenduse. ▶ 4-5

EHITUSLUBA

Spordisaal muutus korteriks

LÜHIDALT

Tallinna börsil taas rekord

Tallinna börs jõudis eile õhtuks järjekordse rekordini vaatamata sellele, et Euroopa turud on üldiselt languses. Tallinna börs tõusis 0,34 protsenti, 1135,87 punktile, mis on uus kõigi aegade rekord. Eelmine rekord pärineb selle aasta 9. juunist, mil indeks sulgus 1133,78 punktil. Suurimate tõusjate seas olid LHV Group (+0,97 protsenti), Tallinna Vesi (+0,8 protsenti), Harju Elekter (+0,72 protsenti) ja Silvano Fashion Group (+0,72 protsenti).

Töötajate rahulolematuse
palgaga suurenes

Vaatamata palkade kasvule ja toimetuleku paranemisele on töötajate rahulolematus töötasuga aastaga suurenenud, teatas Palgainfo Agentuur. Kui aasta tagasi ei olnud oma põhipalgaga rahul 35% uuringus osalejatest, siis sel kevadel oli neid 39%. Rahulolematuse põhjalpaga on kasvanud kõigis töötasu gruppides.

Palgainfo Agentuur korraldas tööturu- ja palgauuringu mais. Küsitlusele vastas 12 790 inimest, kellest 10 965 oli aprillis tööga hõivatud ja 1825 ei töötanud.

Liviko kasum kasvas tänu
piirikaubandusele

Alkoholitootja ja -müüja AS Liviko teatas, et kasvatas kasumit aastaga 42%, ja seda suuresti Läti piirikaubanduse toel.

Liviko 2016. aasta auditeeritud konsolideeritud netokäive oli 129,7 miljonit eurot ja ettevõtte tasus 70,6 miljonit eurot alkoholi aktsiisimaksu. Netokäive kasvas võrreldes 2015. aastaga 8 protsenti, puhaskasum 42 protsenti. Kodumaine omatoodangu müügi käive tõusis mullu võrreldes 2015. aastaga 17 protsenti. Omatoodangu ekspordile aitas kaasa Läti piirikaubandus, kuid ka Venemaa ja Ukraina müügi osaline taastumine majanduskriisi järel.

Liviko Läti tütarettevõtte SIA Liviko müük kasvas 2015. aastaga võrreldes 11%, jõudes 30,2 miljonile eurole, ning äriks kasvas 67 protsenti, jõudes miljonile eurole. Leedu tütarettevõtte UAB Liviko müügitulu langes mullu 2015. aastaga võrreldes 13,5%, 11,5 miljonile eurole, kuid ettevõtte jõudis pärast olulist restruktureerimist kasumisse, teenides 113 000 eurot.

PISTISEPROTSESS

Sarapuu väimees mõisteti
süüdi pistise andmises

KOIT BRINKMANN
koit.brinkmann@aripaev.ee

Tuntud keskerakondlase Arvo Sarapuu osalustega bussifirmade juhatuse liige, Sarapuu väimees Margo Tomingas mõisteti eilse kohtuotsusega süüdi pistise andmises kaitseväge peastaabi protokolliteenistuse spetsialistile.

Algselt altkäemaksu andmises süüdistatud Tomingas läks prokuratuuriga kokkuleppele ning süüdistus muudeti kergemaks ehk pistise andmiseks. Kohus mõistis Tomingasele ligi 15 000 euro suuruse rahalise karistuse.

Kokkulepped kaitseväelastega

Tomingast süüdistati transpordiettevõtete Harjumaa Liinid, MTG, ATKO Trans, ATKO Liinid ja Järve Bussipark juhatuse liikmena endisele kaitseväge peastaabi protokolliteenistuse spetsialistile Kristjan Varikule altkäemaksuna vara andmises ligi 52 000 euro väärtuses. Varik ja tema naine said Tomingase kaudu tasuta kasutamiseks luksusautod Lexus GS300 V6 ja BMW X5 35D.

Varik tellis omakorda Tomingase juhitud ettevõtelt kahe aasta jooksul kaitseväge protokollitrite ja kohtumiste jaoks transporditeenuseid ning rentis sõidukeid 154 korra ligi 180 000 euro eest.

Kõikide nende ettevõtete nõukogus oli ka Keskerakonna poliitik, hiljuti korruptsioonikahtluse tõttu Tallinna abilinnapea kohalt lahkunud Arvo Sarapuu.

▲ Margo Tomingas Harju maakohus. FOTO: ANDRAS KRALLA

50
eurot oli kohtule esitatud andmeil Margo Tomingase päevasissetulek 2013. aastal.

Prokuratuur jõudis süüdistatavatega kokkuleppele ning Tomingasele esitatud süüdistus muutus pistise andmiseks vastuvõtmiseks. Kohtuotsuse järgi on Tomingase lõplikult karistuseks rahaline karistus 294 päevamäära ja kuna 2013. aastal oli Tomingase päevasissetulek 50 eurot, tuleb karistuseks kokku 14 700 eurot.

Järgmine kohtuasi juba ootab

Tomingase kaitsja vandeadvokaat Oliver Nääsi esitatud taotluse, et rahalise karistuse tasumise saaks ajatada aasta peale, kohus ka kinnitas. Lisaks ajatati aasta peale Tomingase menetluskulud, mida oli kokku 705 eurot.

Variku karistuseks on poolteist aastat vangistust, mida ei pöörata täitmisele, kui ta poolteise aasta pikkuse katseaja jooksul ei soorita uut kuritegu. Ka Varik soovis aasta peale ajatada kriminaalmenetlusega seotud kulude tasumise. Kulude suurus oli kokku 1572 eurot.

Eelisel kohtuistungil Sarapuu ja tema kaitsja Nääs kommentaare anda ei soovinud. Miks te kokkuleppele läksite? "Kokkulepe on seepärast, et kohtus käimine on sama kulukas," ütles Tomingas toona.

Tomingasel on aga kaelas juba järgmine kriminaalasi, kuu aja eest sai ta koos Arvo Sarapuu ja Kaido Laanjärvega kahtlustuse Tallinna prügiaaris toimetamise eest.

KRIITIKA

Ossinovski: maksuotsuseid teevad
majanduskauged inimesed

JAROSLAV TAVGEN
jaroslav.tavgen@aripaev.ee

Skinest Grupp Asi omanik, transiidiettevõtja Oleg Ossinovski kritiseerib kaht uut maksu, mille koalitsioon hiljuti vastu võttis.

Ossinovski kommenteeris Äripäeva venekeelsele väljaandele Delovõje Vedomosti kontsernisest laenu deklareerimist ehk nn panditulumaksu ja firmaautode maksu.

Panditulumaks
kui väga halb otsus

Mida uus maks kujutab? Tulevast aastast peab hakkama deklareerima firmasisesid laenu ning kui laenu pole 48 kuu jooksul kustutatud, võib maksuamet nõuda ettevõtjalt toendeid, et laenu pole tegelikult tulude varjamine.

"Sellise maksu sisseviimine on väga halb otsus, mille töötasid välja ja võtsid vastu inimesed, kes on tegelikult majandusest väga kaugel," leiab Ossinovski. "Oletame, et üks valdusfirma annab kontserni teisele valdusfirmale laenu, see aga investeerib raha ebaõnnestunult

◀ Oleg Ossinovski leiab, et kontsernisest laenu deklareerimine annab vaid maksuametnikele lisatööd.

FOTO: ANDRAS KRALLA

ja nüüd pole tal võimalust laenu tagasi maksta, või läheb tagasimaksmiseks üle nelja aastaks. Mis sel juhul saab? Sellist olukorda on väga keeruline hallata. See-eest saavad lisatööd maksuametnikud, maksukonsultandid, advokaadid, kohtunikud jne," ironiseeris Ossinovski.

Firmaautode maks:
laps koos veega välja

Mida uus maks endast kujutab? Senine kuumäär 265 eurot, mis kehtib praegu kõikidele auto-

dele, asendub kilovatipõhise erisoodustuse hinnaga, mis on 1,96 eurot (üle viieaastaste autode puhul 1,47 eurot kW). Kui töötaja lubab töötajal teha autoga isiklikke sõite, peab ta maksma 1,3 eurot kilovati kohta. Kui isiklikud sõidud on keelatud, peab töötaja tegema ARKis märke ja maksuamet teab selle põhjal, kes peab erisoodustust maksu maksma.

"Koos veega visati ka laps välja," nendib Ossinovski. "Miks ettevõtja, kellele auto on põhi-

töökoht ja telefon põhitöövahend, peaks selle kasutamise eest maksu maksma? Viime siis sisse ka kontorimaksu ja küsime erisoodustusemaksu ka aknast avaneva vaate eest," on Ossinovski kriitiline.

Ettevõtja töötab 24 tundi ööpäevas, ka siis, kui sõidab koju või on teatris – seepärast on see maks amoraalne, leiab Ossinovski ja lisab, et õiglane oleks jätta tagastamata sõidukautokäibemaks ja arvestada kuludel maha sisendkäibemaks.

amello
raamatupidamisteenused

Raamatupidamine üle Eesti.

Teostame raamatupidamist kliendile sobivas majandustarkvaras.

MURETU KVALITEETNE REAALAJAS PABERIVABA

Võta meiega ühendust
www.amelloraama.ee

info@amelloraama.ee
tel 6 191 341

Töötamise juhtimine	Turundus	Töösuhted	Töötervishoid
Juhtimine	Juhiabi	Juht	Kommunikatsioon
Tööõigus	Maksud	Äriõigus	Töudolus
Koolitus	Lepingud	Lepingud	Logistika
Personalijuhtimine	Projekti juhtimine	Raamatupidamine	Riigihange
Dokumendid	Ehitus	Ettevõtja	Finantsjuhtimine

Äripäeva kasiraamat
www.kasiraamat.ee

ARVUTIKIIRABI

• ARVUTITE HOOLDUS JA REMONT
• HOOLDUSLEPINGUD
• SERVERITE MÜÜK JA LAHENDUSED
• ARVUTITE JA LISASEADMETE MÜÜK

Asume: Riia 130, Tartu
Telefon: +372 55 962988
E-post: info@abi.ee
Veeb: <http://www.abi.ee>
E-pood: <http://pood.abi.ee>

Meie teame lahendusi teie arvuti probleemidele!

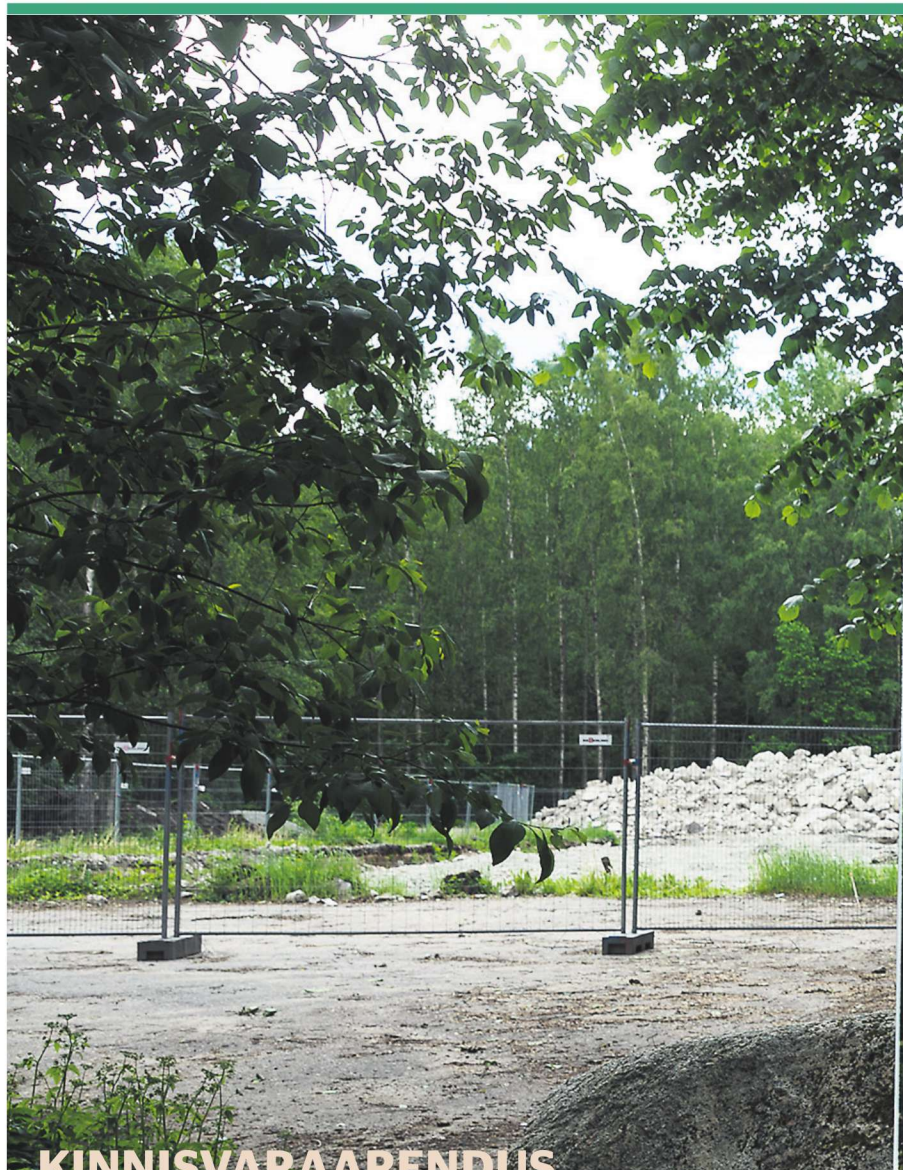
IGAVESTI SINU

e-Jewels
PASSION & LOVE

SINU VÄÄRISEHETE E-POOD
www.e-jewels.ee

KINNISVARAARENDUS

Spaast ja spordihotellist sai “kodu Nõmmel”

Nõmmel asuva Trummi tänava elanikud lubasid tasuta oma maale elektrikaabli vedada, teades, et üle tee kerkib Merko kinnistule spordiasutus koos väikese spaaga. Ootamatult said arenduse omanikeks aga kinnisvaraärimehed Kristjan-Thor Vähi ja Marek Pärtel, kelle plaan oli hoopis teine.

MARI METS
mari.mets@aripaev.ee

Äripäev

Suur oli elanike imestus, kui nende kodutänaval aadressil Trummi 25 läks kevadel ehitus käima ja kerkiva arenduse juurde tekki sid plakatid, mis reklaamivad kodu Nõmme mändide all. Selle peale tegi ligi 20 aastat vastasmajas elanud Maria Paalma Nõmme linnaosavalitsusse arupärimise, mis hoone küll tema kodu vastu kerkib ja kui kaua ehitus kestab. Küsimused lubati saata kinnistu omanikule ehk Vähi ja Pärtelile, kuid vastust pole ta siiani saanud ja tema järgmine kiri jäi sootuks vastusetä.

Nüüd on otsustanud Nõmme linnaosa vallitsus ja Tallinna linnaplaneerimise amet, et Trummi 25 krundil toimuv võetakse luubi alla. Tõenäoliselt otsustatakse juba järgmisel nädalal, et kinnistule tehakse järelevalvemenetlus, mis peaks välja selgitama, millise eesmärgiga hoonet ehitatakse ja kas kehtiv ehitusluba ka päriselt kehtib, rääkis Nõmme linnaosa vanem Tiia-Liis Jürgenson (Keskerakond).

Trummi 25 arenduse kodulehe järgi val-

mivad järgmiseks suveks majas 9 äripinda ja 20 korterit. Korterid on nimetatud külaliskorteriks, sest need asuvad ärimaal, mitte elamumaal.

Servituudi elektrikaabli jaoks andsid vastas asuvate ridaelamute ühistu elanikud aasta tagasi küll ehitusgigant Merko-le, kuid detsembris omanikuks saanud Vähi-Pärteli tandem ei tea servituudist, hotellist ega spaast midagi.

Tegemist on sama kinnistuga, mis sattus 2008. aastal toona veel Merko omanduses pistiseskandaali. Merko juhatusel liige Tõnu Korts andis abilinnapea Taavi Aasa nõunikule Ivo Parbusele pistist, et see võimaldaks Merkol ärimaale kortereid ehitada. Parbus viidi korduvas pistisevõtmises süüdi mõistetuna kohtusaalist otse vanglasse.

Kuhu jäi hotell ja kust tulevad korterid?

“Kirjas oli sporditeeninduskeskus ja ühtlasi pidi tulema sinna ka väike spaa. Nad tahtsid meie ühistult servituuti elektrijuhtme vedamiseks. Andsime selle tasuta, kuna mõtlesime, et kui tore, et siia spordiasutus tuleb – mis meil küll selle vastu olla võiks,” rääkis kerkiva arenduse vastas asuva ridaelamuühistu Laukaaugu juhatusel liige Monika Lepik. “Oleks me teadnud, et tegelikult

» Andsime selle tasuta, kuna mõtlesime, et kui tore, et siia spordiasutus tuleb – mis meil küll selle vastu olla võiks.

ridaelamuühistu juhatusel liige Monika Lepik servituudi andmisest

see nii ei ole, siis poleks me seda kindlasti andnud,” lisas ta.

Elanikes tekitab Glehni pargis valmivate kodude reklaam seda enam hämmingut, et kõik ümbruskonna inimesed teavad, et kunagise hulgilao mahapõlemisest jäänud tühi plats Trummi tänaval on 100% ärimaa. Ka ehitisregistri järgi peaks kerkima sellele kinnistule hoone, mis on nimetatud kui sporditeeninduskeskus-apartmentshotell. Lume sulades alanud ehitus on aga praeguseks raugenud ja Trummi tänava elanike kinnitusel pole juba tükk aega aiatagusel ehitusplatsil keegi liikunud. Reklaami järgi valmib maja järgmiseks suveks.

Jürgenson selgitas, et ehitusluba on väljastatud 2008. aasta juunis sporditeeninduskeskus-apartmentshotellile, kuid 2008. aasta oktoobris on kinnitatud muudatusprojekt, mille sisu ei vasta enam projekti nimetusele. “Hetkel kerkib ärifunktsiooniga hoone, sellele vastab ka majutustevõtte, sh ka hotell ja külaliskorterid. Tegelikuses on see korterelamu, küll üürivate külaliskortereid ja nn äripindadega, kus saab elada,” lisas ta.

Kui Lepik veel kevadel ehitusplatsil toimetanud inimestelt uuris, mis sinna täpselt tuleb, siis kinnitati talle, et väikse spaa ideest on nüüdseks loobutud, kuna lähikonda Mustamäele hakati juba ehitama suurt spaaga spordikeskust.

Tarbijakaitseameti hinnangul ei ole Trummi tänava arenduse reklaam tarbijaid eksitav, sest müügikuulutus on märgitud, et tegemist on külaliskortereid, mis asuvad ärimaal.

Novembrini linnaosavanema ametis olnud Tiit Terik (Keskerakond) märkis, et kõik oleneb detailidest, millele ja kuidas naabrid täpselt oma kooskõlastuse andsid. “Lõppkokkuvõttes maksab paber. Paraku on meil igas linna otsas selliseid juhtumeid, kus pa-

beril näidatakse üht, aga pärast üritatakse müüa midagi muud. Reaalsuses valmiv objekt peab olema kindlasti see, millele on luba taotletud,” sõnas ta.

“Kui poole tee pealt vahetada pealkirja, siis see kindlasti päris korrektne pole. Arendajad on trikitanud ja lollitanud ka varem, üks selline näide on Hiiu pansionaat siinsamas Nõmmel Sanatooriumi tänaval. Loodame, et selle kinnistu puhul pole asi nii ja kui on, siis peavad linnaosa ja linnaplaneerimise amet sekkuma,” lausub Terik.

Uuel omanikul uued ideed

Alates 6. detsembrist kuulub kinnistu OÜ-le Mandri Vara, mille ühe omaniku Kristjan-Thor Vähi kinnitusel arendab tema Pärtele seal esimesele korrusele äripindu ning teisele ja kolmandale külaliskortereid. Seda kõike loomulikult kooskõlas detailplaneeringuga. Ta peseb oma käed puhtaks naabritele saadud tasuta servituudist ja neile antud lubadustest.

“Me ei ole kunagi sellele kinnistule plaannud rajada spaad ega spordikeskust, ei ole seda kellelegi lubanud ja ükski dokument meid selleks ka ei kohusta. Ma ei saa rääkida eelmise omaniku eest, kes omal ajal ka ehitusega algust tegi – mida nad plaanisid ja miks otsustasid plaanist loobuda ning kinnistu hoopis maha müüa,” ütles Vähi.

Merko kinnisvaraarenduse divisjoni direktori Tiit Kuusiku sõnul müüs Merko Trummi 25 krundi maha, kuna projekt oli väike ja äriplaneerimine ei olnud piisavalt atraktiivne. “Suurarendajana oleme huvitatud suuremate alade ja elukeskkondade arendamisest, kujundamisest ja hoonestamisest,” ütles Kuusik. Kuna Merko soovis liituda elektrivõrguga, tegeles servituudiga tema sõnul Elektrilevi.

Vähi lisas, et algselt loodud kontseptsioon ei vasta nende hinnangul enam täna-

◀ Trummi 25 elanikud loovutasid tasuta servituudi, teadmisega, et nende naabriks kerkib spordikeskus koos väikese spaaga. Selgus aga, et vahepeal ilmunud uuel arendajal on plaan rajada krundile külaliskorterid.

FOTO: ANDRAS KRALLA

KOMMENTAAR Korter ei pruugi olla alati eluruum

LEON GLIKMAN
vandeadvokaat

Omaniku põhiseadusest tulenevat õigust ise otsustada, mida ta oma maaga teeb, saab piirata, kui on ülekaalukas avalik huvi või riivatakse naabrite õigusi.

Seadus annab omanikule õiguse kasutada maad äritegevuseks oma parima äranägemise järgi. Konfliktseid õigusi tasakaalustatakse eelkõige planeeringumenetluses, kus igaühel on õigus esitada vastuväiteid ja planeeringut vaidlustada.

Ma ei näe erilist vahet naabruses asuval kodul ja külaliskorteril. Mõlemat kasutavad inimesed. Igaüks võib oma kodu vabalt teiste kasutusse anda ja sama käib külaliskorterite kohta. Kui tegemist oleks näiteks tehasega, oleks iseasi.

Arendaja ehitab, et ruume hiljem müüa ning üürile anda. Tegemist on tavapärase äritegevusega ja praktikas on ohtralt näiteid, kus samas majas asuvad nii eluruumid kui ka äripinnad. Eluruum võib olla korteriomand, kuid korteriomand ei pruugi alati olla eluruum. Ühestki seadusest ei tulene, et ärimaal ei tohi olla korteriomandit. Iseenesest on maa sihtotstarve ka hiljem muudetav.

Erinevalt kinnistusraamatust on ehitusregister pelgalt informatiivne ja keegi ei saa sealt omale õigusi ega kohustusi ammutada. Vastuolulisus ehitusregistriga võib tähendada seda, et arendaja huvid on ajas muutunud ning ehitusregister on jäänud uuendamata.

» Paraku on meil igas linna otsas selliseid juhtumeid, kus paberil näidatakse üht, aga pärast üritatakse müüa midagi muud.

endine Nõmme linnaosa vanem
Tiit Terik

Vakra: tuleks leida teine lahendus

Rainer Vakra (SDE) on seisukohal, et Trummi 25 kinnistu tuleks liita Nõmme spordikeskusega, et keskus saaks ka laieneda.

“Toona, kui ma olin Nõmme linnaosa vanem (2005–2011), rääkisin juba, et selle krundi pidanuks linn Merkolt ära ostma ja liitma spordikeskusega. Toonaste linnajuhtide seas ei leidnud see toetust ning selleks ei leitud eelarvest katet,” ütles praegune Nõmme halduskogu liige Vakra. Ta ütles, et tema poole pole kohalikud segadusttekitava ehituse tõttu pöördunud, kuid Äripäeva käsutuses on siiski pöördumine, millele Vakra vastab, et on lollus sinna maja ehitada.

“Ka minu jaoks on see üllatus, et praegune ehitaja on kõik vajalikud load saanud, peaaegu kümne aasta jooksul polnud selles projektis midagi muutunud. Mul on hea meel, et vähemalt esimesel korral on võimalik nõmmekatel seal äripind rentida,” märkis ta. Kunagine Merko projekt isegi nägi Vakra sõnul ette, et seal oleks hosteli moodi sportlasi teenindav ööbimisasutus. “Eks näis nüüd, kas keegi tahab seda ära rikkuda või edasi arendada,” lausus Vakra.

päevasele olukorrale ja piirkonna vajadustele. Seetõttu on neil plaanis ka hoonet osaliselt ümber projekteerida.

“Spordifunktsiooniga oleme ka arvestanud, aga selle täpne ulatus ja sisu sõltuvad lõppastmes rentnikest. Arvestada tuleb, et antud juhul ei ole tegemist sotsiaalmaa ega -objektiga, mida ehitatakse avalikust rahast ja riigihangetega. Ei linn ega riik pole kinnistu või sellele sotsiaalotstarbega objekti rajamise vastu huvi tundnud,” lausus Vähi.

Ehitusluba Trummi kinnistul toimetamiseks pärineb 2008. aastast – mil Merko üritas esimest korda kinnistul ehitama hakata, kuid masu tuli peale – ja kehtib ainult siis, kui on täidetud nõuet alustada ehitustegevust vähemalt kahe aasta jooksul. Kuigi ametlik teade ehitamise alustamisest pärinebki 2010. aastast, siis Trummi tänava inimeste sõnul seal enne tänavu kevadet küll varem midagi tehtud pole.

Vähi kinnitab siiski, et varem on tehtud kinnistul lammutus- ja pinnasetoid, mida nad Merkolt maotükki ostes ka kontrollisid, sest muidu nad seal vana loa alusel tegelikult ehitada ei tohiks. Ka praegu on tööd tema kinnitusele graafikus. Kuigi Trummi tänava elanikud tõdevad, et ehitust nemad enam ilmselt peatada ei saa, on nad solvunud, et ostsid sisuliselt pörsas kotis, oskamata aimata, et ärimaale kerkivad tegelikult korterid. “Nõme on see, et midagi tehakse ära järjekordse JOKK-skeemiga, mida ülejäänud võivad kõik lihtsalt pealt vaadata,” ütles samal tänaval elav Tõnis Valing.

“Ega meid ju ei informeerita. Meiega ei pea nad ju tegelikult midagi kooskõlastama. Meile tehti kohe selgeks, et meil pole õigust midagi vaidlustada, sest tee on vahel ja see on linna maa. Aga me andsime neile tasuta servituudi. Oleme selle pärast pettunud. Me teadsime, et tuleb avalik asutus,” lausus Lepik.

RENAULT
Passion for life

Renault OUTLET erihinnaga laoautod Abc Motorsis

Renault CLIO Premium 1,2 16V 75 hj

Varustus: 7" puutetundliku ekraaniga multimeedia- ja navigatsioonisüsteem MediaNav, automaatne kliimaseade, esiistmete soojendus, tagumine parkimisabi, Renault käed-vabad võtmekaart, kiirusepiirajaga, püsikiirusehoidik, 16" valveljed, LED-päevatuled, metallikvärv jpm.

Hinnavõit: 1 600,-

Soodushind: 11 990,-

Renault MEGANE GRANDTOUR Zen ENERGY Tce 1,2 100 hj

Varustus: 7" puutetundliku ekraaniga multimeedia- ja navigatsioonisüsteem R-LINK 2, automaatne kliimaseade, esiistmete soojendus, valgus- ja vihmaseensor, kiirusepiirajaga, püsikiirusehoidik, LED-päevatuled, metallikvärv jpm.

Hinnavõit: 3 530,-

Soodushind: 15 490,-

Renault KADJAR Premium ENERGY 1,2 Tce 130 hj EDC

Varustus: 7-k. EDC automaatkäigukast, 7" puutetundliku ekraaniga multimeedia- ja navigatsioonisüsteem R-LINK 2, iseparkimisüsteem, autom. 2-tsooniline kliimaseade, esiistmete soojendus, 17" valveljed, LED-päevatuled, metallikvärv jpm.

Hinnavõit: 3 200,-

Soodushind: 21 890,-

Renault GRAND SCENIC Bose 1,6 dCi 130 hj

Varustus: 7 istekohta, 8,7" puutetundliku ekraaniga multimeedia- ja navigatsioonisüsteem R-LINK 2, Bose helisüsteem, automaatne 2-tsooniline kliimaseade, esiistmete soojendus, parkimisabi ees ja taga, massaažifunktsiooniga juhiiste, 20" valveljed, täis LED esituled, metallikvärv jpm.

Hinnavõit: 4 700,-

Soodushind: 24 690,-

Renault TALISMAN GRANDTOUR Intense 1,6 dCi 130 hj

Varustus: 8,7" puutetundliku ekraaniga multimeedia- ja navigatsioonisüsteem R-LINK 2, Bose helisüsteem, automaatne 2-tsooniline kliimaseade, esiistmete soojendus, 360° parkimisabi ja tagurduskaamera, massaažifunktsiooniga juhiiste, 18" valveljed, täis LED esituled, metallikvärv jpm. Tasuta hooldus garantiiajal!

Hinnavõit: 5 100,-

Soodushind: 25 490,-

Renault MASTER Pack Clim L3H2 ENERGY 2,3 dCi 145 hj

Varustus: mehaaniline kliimaseade, MP3 CD-raadio, tagumine parkimisabi, kiirusepiirajaga, püsikiirusehoidik, 270° avanevad tagauksed, udutuled, impulssilülitiga elektrilised aknastõstukid, office-tüüpi 2-kohaline kaassõitja iste laua ja panipaigaga, 105-liitrine kütusepaak jpm.

Hinnavõit: 9 270,-

Soodushind: 22 490,-

Hinnad sisaldavad käibemaksu. Pildid on illustratiivne. Pakkumine kehtib, kuni kaup jätkub. Kirjeldatud sõidukite keskmine kütusekulu 4,0-7,4 l/100km, CO₂ emissioon 108-192 g/km.

Renault soovitat

f s in abcmotors.ee/soodus

Abc Motors

TALLINN: Abc Motors AS - Paldiski mnt. 105, tel: 674 7700;
PÄRNU: Pereauto OÜ - Pärlimõisa tee 24, tel: 447 7300;
VILJANDI: Rael Autokeskus OÜ - Tallinna mnt. 97, tel: 433 0987;
HAAPSALU: Tradilo OÜ - Tallinna mnt. 73, tel: 473 1383;
RAKVERE: Wiru Auto OÜ - Kreutzwaldi 7, tel: 329 5560;

▲ Baumosti üks viimaseid töid oli jalakäijate sild Tallinnas Ülemistel. FOTO: ANDRAS KRALLA

TEHING

Baumosti uus omanik: püüan mõista, mille ostsin

Baumosti värske omanik Bruno Lill sai ettevõtte kätte alghinnaga, olles ainus huviline oksjonil.

MARGE VÄIKENURM
marge.vaikenurm@aripaev.ee

Äripäev

“Andke mulle aega aru saada, mille ostsin. See tuli väga järsku. Istusin õhtul terrassil, lugesin teie lehest, et Baumosti aktsiad on oksjonil. Tegin algpakkumise, aga juhtus nii, et see jäigi ainsaks,” kirjeldas firma Scada Stores omanik Bruno Lill, kuidas firma ostis. “Püüan mõista, kuidas sai ühe aastaga kaks miljonit eurot väärt ettevõttest kümme tuhat eurot väärt ettevõtte.”

Tegelikult on Lill varem ehitanud Soomes LNG-terminali gaasimahutit koos Baumostiga, kui see kandis veel K-Mosti nime. Praegu kavatses Soome betoonitööde firma Beton-M Finland juhatusse kuuluv Lill Baumosti nende allhankijaks võtta.

“Esmalt on plaan ettevõttega ellu jääda. Mõni päev enne ostu olid laekunud nõuded, millest ma ei teadnud. Pean tõsiselt tööd te-

gema, et ilusa ajalooga ettevõtte ellu jääks,” lausus Lill. “Ettevõttes on tööl inimesed, kellega nalja ei ole. Soome firma leiab nendele rakenduse allhanke korras, ei ole plaanis inimesi Baumostist ära tömmata. Me ei kavatse nalja teha.”

Lill märkis, et firma Beton-M käive jääb sel aastal kolme miljoni euro ümber. “Meie volüümid Soomes on suuremad kui Baumosti omad viimastel aastatel Eestis,” lisas ta.

Aastakümneid tegutsenud, praegu emafirma Bauschmidti pankroti tõttu samamoodi probleemidesse vajunud sillaehitaja Baumost läks hiljuti võlgade katteks müüki. Praegu on Baumosti kukil ka rohkem kui 110 600eurone maksuvõlg.

Otse ei õnnestunud Baumosti müüa, seetõttu liikus ettevõtte enampakkumisele.

Ostis alghinnaga

Baumosti ostis Lille kaks aastat tagasi loodud ettevõtte Scada Stores, mille tegevusala on “äriprotsesside tõhustamiseks vajalike lahenduste loomine ja juurutamine”. Lill on ka kätt proovinud idufirma rajamisega, kui asutas kaheksa aastat tagasi veebipoodide tarkvara arendaja Pipfrogi, mille müüs nelja aasta eest Soome börsiettevõttele Soprano Oyj. Lill teenis müügiga 250 000 eurot.

Vahepeal on Pipfrogiga toimunud uusi arenguid. Läänud suvel ühines Pipfrog Soprano Oyj-le kuuluvate Soprano Commerce Oy, Lemonline Oy, Ambientia Group Oy

e-poe lahenduste äride, Ambientia Ecommerce Oy ja Eesti ettevõttega Ambientia Estonia. Liidetud ettevõtted tahavad kasvada Soome ja Baltikumi suurimaks Magento e-poe lahenduste pakkujaks.

Pärast Pipfrogi müümist liikus Lill tööle projekteerimisfirmasse. Äripäev kirjutas läinud suvel, kuidas Eesti turule tulnud Leedu projekteerimisfirma Kelprojekstas ei saa oma tööga hakkama – maanteeamet lõpetas osaliselt või täielikult viiest Kelprojekstas Eesti filiaaliga sõlmitud lepingu.

Lill oli Kelprojekstases müügijuht. Mullu pani ta ettevõtte ukse enda taga kinni, sest arenguosakond tahtis saavutada arengut kiiremini, kui tootmine järele jõudis. “Kui vasaku käe ülesanne on töid hankida ja parema käe ülesanne neid ära teha, siis vasak käsi töötas liiga kiiresti,” põhjendas Lill oma otsust mõeldud aastal Äripäevale.

Kelprojekstases kasvas pinge ja inimesed lahkusid ettevõttest. “Loomulikult läheb tähtaegade kukkudes töö pingelisemaks. Tellijapoolne surve süveneb, kuid iga projekteerija tahab teha tööd lahmimata ja korralikult – nii et tal oleks aega läbimõeldud otsuseid langetada,” ütles Lill toona.

Lõpetas miinusega

Mullu ulatus Baumosti kahjum poole miljoni euro kanti, käive jäi 3 miljoni euro ümber. “Kui ostsime Baumosti, siis kõik portfelli olnud objektid lõppesid kahjumiga. Võib-olla võeti portfelli nimel tööd liiga

madala hinnaga ja meie sellest muidugi aru ei saanud,” on selgitanud Baumosti omanik Mait Schmidt.

Baumost ei ole ainus Bauschmidti vara, mis enampakkumisele liikus. Praegu on pea juuli keskpaigani oksjonil ka Bauschmidtile kuuluv kinnistu, tootmistehas, mille alghind on 1,6 miljonit eurot. Esimene enampakkumine ebaõnnestus. “Kinnistut polnud kavas enampakkumiseta müüa, kuna selle väärtus on stabiilne,” lisas Bauschmidti pankrotihaldur Veli Kraavi.

Tallinna Vesse tänava kinnistu liikus Baumosti nimelt aprillis pankrotis Bauschmidti valdusesse. “Kinnistul võiks väärtust olla, aga muus osas on küsitav, kas sellise struktuuri ja juhtimisega on firma kõige efektiivsem. Ta (Baumost – toim) on tegelikult päris vana ettevõtte ja tundub, et vanast ajast on päris palju säilinud. Tänapäeva ettevõtte on, arvan, natuke kompaktsemad ja efektiivsemad,” on kriitiline olnud tee-ehitaja TREF juht Andres Gailit.

» Püüan mõista, kuidas sai ühe aastaga kaks miljonit eurot väärt ettevõttest kümme tuhat eurot väärt ettevõtte.

Bruno Lill, Baumosti uus omanik

IPO

Sutter loodab börsidebüüdist teenida kuni pool miljardit

MÄRT BELKIN
mart.belkin@aripaev.ee

Eesti Energia loodab Enefit Taastuvenergia vähemusosaluse börsile viimisest teenida kuni 500 miljonit eurot, ütles riigifirma juht Hando Sutter intervjuus Reutersile.

Eesti Energia loodab teenida mõnisada miljonit eurot, aga ilmselt vähem kui pool miljardit, rääkis Sutter Reutersile. Enefit Taastuvenergia IPO peaks toimuma järgmise aasta esimeses pooles, täpsema plaani paneb firma paika sügiseks. Börsile läheb 49% taastuvenergiafirmast.

Reuters märkis, et sellisel juhul saaks Enefit Taastuvenergiast turuväärtuse poolest Tallinna börsi suurim ettevõtte. Praegu on selles rollis Tallink, mille väärtus on kokku ligikaudu 620 miljonit eurot. See oleks ka Baltikumi mitme aasta suurim IPO.

Teeb börsi aktiivsemaks

Sutteri sõnul on Enefit Taastuvenergia Tallinna börsi jaoks veidi liiga suur. "Ehk oluks loogilisem noteerida see kusagil mujal, aga valitsus tahtis teha kohaliku börsi aktiivsemaks," ütles Eesti Energia juht Reutersile.

Praegu pole veel kindel, mis täpsemalt järgmisel aastal pak-

kumisele läheb. Enefit Taastuvenergia on nimelt see firma, mis plaanib Pärnumaale Tootsi Suursohu rajada suure 138me-gavatise tuulepargi.

Sutter märkis Reutersile antud intervjuus, et lõviosa IPO tuludest ehk 180 miljonit eurot ongi plaanis suunata Tootsi pargi arendusse.

Valitsus tahtis Tootsi kinnistu riigifirmale esialgu arenduseks anda ilma enampakkumiset. Konkureerivad energiafirmad aga vihasid ja pöördusid kohtusse. Lõpuks otsustas valitsus enampakkumise korraldada, kuna kohtuvaidlus oleks läinud liialt pikaks.

Sutter ütles aprilli lõpus, et enampakkumise korraldamine oli positiivne otsus ning Eesti Energia kindlasti osaleb oksjonil.

Börsile läheb Enefit Taastuvenergia igal juhul, ka siis, kui Tootsi projekt mingil põhjusel käima ei lähe. "Siis tuleb midagi muud," rääkis Sutter aprillis ning märkis, et lähiaastatel on energeetikas potentsiaali just taastuvenergiaprojektidel ning ettevõtte on juba varuplaan, mida teha, kui turbaraba endale ei saada. Küll aga on Sutter möönnud, et ilma Tootsita oleks börsidebüüt palju lahjem.

▲ Eesti Energia juht Hando Sutter loodab börsile minekuga teenida pool miljardit eurot. FOTO: ANDRAS KRALLA

LÜHIDALT

Riigikohus võttis Tallinna Vee kaebuse menetlusse

ASi Tallinna Vesi ja konkurentsiameti tariifivaidlus jätkub riigikohtus. Teisipäeval otsustas Eesti kõrgeima astme kohus Tallinna Vee aasta alguses esitatud kassatsioonkaebuse menetlusse võtta.

Tariifivaidlus vahel sai alguse 2011. aasta kevadel, kui viimane keeldus vee- ja reoveeteenuse tariife tõstmast ning esitas sama aasta oktoobris hoopis ettekirjutuse, mille järgi pidi Tallinna Vesi tariife vähendama.

Uberi juht astus tagasi

Uberi asutaja Travis Kalanick astus eile ettevõtte tegevjuhi ametist tagasi. Põhjuseks eelkõige aktsionäride surve, vahendas CNBC. Kalanick sattus surve alla kohtumisel, kus osales mitu suurt investorit, ütlesid kaks asjaga kursis olevat inimest, kes soovisid jääda anonüümseks, sest kohtumise detailid on konfidentsiaalsed. Investorid kirjutasid Uberi asutajale, et ta peab kohe lahkuma, sest ettevõtte vajab muutusi. Pärast mitu tundi kestnud arutelu otsustas ta tegevjuhi ametist loobuda. Küll aga jääb Kalanick ettevõtte juhatusse.

Kesko müüb Sotka ja Asko

Kesko on otsustanud müüa Indoor Group OY, mille alla kuuluvad mööblimüüjad Asko ja Sotka, selgub börsiteatest.

Kesko Corporation on alla kirjutanud kokkuleppele, mille kohaselt müüakse Indoor Group ettevõtte, mille omanikud on Sievi Capital Oyj, kolm Sotka frantsiisivõtjat ja Etera Pension Insurance Company. Müügihinnaks kujunes 67 miljonit eurot.

"Kesko strateegiline eesmärk on saavutada Soome toidukaubanduses kasv, samuti tahame kasvatada ehitus-, tehnika- ja autokaubandust. Indoor Groupist loobumine on osa Kesko strateegiast," ütles Kesko Corporationi tegevjuht ja president Mikko Helander.

AS MOTOR Professionaalsed maastiku hooldusmasinad, rasketesse tingimustesse ja kõrgele rohule.

AS 940 Sherpa 4WD RC – kaugjuhitav ja peal istutatav niiduk. Niidab ja multšib tihedat ja kõrget heina (max.1,5 m). Kaugjuhitav kuni 300 m. Maastikurehvid, muudetav diferentsiaallukk ja võimekas mootor tagavad hea veojõu keerulisel maastikul. **on Saksa kvaliteet tooted!**

AS 63 2T
TRIMMER

AS 65 SCOUT
METSAMAA-
JA VÕSANIIDUK

AS 901 SM
KOOTNIIDUK

AS 915
ENDURO

Maaletooja: AS Baltoil - Männi 1, Roiu alevik, Haaslava vald, 62122 Tartumaa
Tel. +372 51 56 396, aimar@baltoil.ee;
Tel. +372 50 40 610, pekka@baltoil.ee; <http://www.baltoil.ee/profgarden/>

1992-2017
25 BALTOIL

Maaletooja: AS Baltoil - Männi 1, Roiu alevik, Haaslava vald, 62122 Tartumaa
Tel. +372 51 56 396, aimar@baltoil.ee;
Tel. +372 50 40 610, pekka@baltoil.ee; <http://www.baltoil.ee/profgarden/>

Kui vajate niidukit, millelt ootate suurt tootlikust, vastupidavust ja madalaid hoolduskulusid, siis on Teile sobivaim niiduk Grasshopper

YOUR NEXT MOWER

LÜHIDALT

Kanal 2 ja TV3 kaovad vabalevist

Kanal 2 ja TV3 lõpetavad 1. augustil kanali edastamise vabalevis. Vabalevi on antenniga vaadata digitaalne televisioon, mis võimaldab tasuta vaadata Eesti telekanalite programme.

TV3 juht Priit Leito tõi muutuse peamise põhjuseks välja, et vabalevist lahkumine on kommertstelejaamale oluline kokkuvõtte. "Kindlasti võidab sellest televaataja, kes saab parema programmi," põhjendas Leito.

Kanal 2 omaniku Eesti Meedia juht Sven Nuutman nentis, et Eesti teleturg vajab struktuurseid muutusi ning telereklaami hinnad peavad hakkama tõusma. "Praegune olukord, kus meediaagentuuride tegevuse tõttu on telereklaami hinnad ebamõistlikult madalale surutud, ei ole enam jätkusuutlik," kommenteeris Nuutmann.

Rehest saab uuesti pangajuht

Danske Banki siniset filiaali juhtinud ning Hansapanga ja Hoiupanga juhtkonda kuulunud Aivar Rehest saab suure tõenäosusega Bigbanki uus juht, kirjutas Eesti Ekspress.

Rehe ütles Eesti Ekspressile, et töötab praegu pangas nõukogu nõunikuna, sest tegevjuhi amet eeldab finantsinspeksioonilt loa saamist. Bigbanki praegune juht Kaido Saar teatas, et lahkub ametist 1. septembril. Rehe juhtis kevadeni raskustes piimakontserni Tere, kuhu ta saadeti võlausaldajatest pankade ülesandel.

De Silvestri: mitte võtta võlgu pole kõige nutikam lahendus

Eestisse veerand miljardit eurot investeerinud Colonna Kinnisvara juht Roberto De Silvestri kardab, et sinne kinnisvaraturg on üle kuumenemas, kirjutas Eesti Ekspress.

"Olen endalt viimasel ajal tihti küsinud, kas Tallinna hinnatase on ikka jätkusuutlik või mitte. Uusi elamis- ja kontoripindu tuleb iga päev nagu seeni pärast vihma. Kas äkki liiga palju?" rääkis kinnisvaraärimees. Ta on otsustanud hoogu maha võtta: hakata müüma või siis vähemasti uutele ostudele pidurit tõmmata. Eestit De Silvestri kiidab, kuid soovib meil võtta laenu ning teha jõulisemalt investeeritud taristusse. Võiksime tema arvates müüa riigi võlakirju ning rahumeeli tõsta riigivõla Šveitsi või Luksemburgi tasemele (umbes 25 protsenti SKTst). Saadud rahaga ühendada suuremad keskused korralike teedega ning meelitada sellega uusi välisinvestoreid Eestisse uusi töökohti looma.

"Mitte võtta võlgu, kuid jätta samas ka investeringud tegemata – see pole kõige nutikam lahendus," leiab De Silvestri.

KOHTUASI

Prokurör nõuab Järvetile

Kohtu alla antud Teet Järvet juhtis väidetavalt altkäemaksu küsimist, prokurör nõuab mehele ettevõtluskeeldu.

MARGE VÄIKENURM
marge.vaikenurm@aripaev.ee

Äripäev

Kohtupidamine omanikujärelevalvet teinud Teet Järveti ja tema partneri Heigo Soppe ning Järveti elukaaslase Maarja Reinoki üle algas kolm kuud tagasi. Süüdistuse 50 000 euron küündinud altkäemaksu küsimises esitas prokuratuur alguses mõlemale mehele, kuid lõpuks pääses Soppe kohtu ees seismisest ja peab riigile maksuma 4000 eurot.

Järveti juhiroll

Prokuratuuri hinnangul leidis töendamist, et altkäemaksu küsimise initsiaator oli Järvet.

Ehitusfirma E&G tegi kaks aastat tagasi töid Ida-Virumaa kutsehariduskeskuses. Järvet oli toona liidri rollis, organiseerides ehitajalt altkäemaksu küsimist, leiab prokurör Triinu Olev. Ta lisas, et peale selle andis Järvet Soppele korraldusi E&G inimestega kohtumiseks ning altkäemaksu kokkulepete sõlmimiseks. Ehitajaga kohtusid mehed viis korda, nendest neljal korral nõudsid Järvet ja Soppe süüdistuse põhjal altkäemaksu.

Samuti näitavad tõendid Olevi sõnul, et Järvet kihutas ühte tunnistajat kuriteole, et vajalikku dokumenti võltsida ja seejärel kasutada. "Olen veendunud, et ta tegi seda selleks, et varjata altkäemaksu küsimisel ja arve aktsepteerimisel raha saamise eesmärki näiliselt rekonstrueerimistööde administratiivse nõustamise nime all," sõnas Olev.

Nii süüdistab prokuratuur Järvetit ka dokumendi võltsimisele ja kasutamisele kihutamises. Järveti elukaaslane Maarja Reinok sai koos Järvetiga süüdistuse suures koguses marihuana ja hasiši ebaseaduslikus omandamises ning valdamises. Järveti-Reinoki kodust leitud narkootikumide kogusest piisanuks narkojoobe tekitamiseks vähemalt 30 inimesele.

Maarja Reinokile palus Olev määrata karistuseks kolm aastat vangistust tingi-

missi. Ka Järvetile nõuab prokurör karistuseks kolm aastat vangistust tingimisi. Samuti tahab Olev Järvetile kaheks aastaks ettevõtluskeeldu.

Olev selgitas, et tingimisi vangistus ei suuda ära hoida seda, et Järvet ei pane toime sama kuritegu. Järvet kasutas Olevi sõnul ebaausaid võtteid, tõmbas endaga kaasa teisi inimesi ja lootis nii tulu teenida, põhjendas ta keelu vajalikkust.

Otsuse langetab kohus juuli alguses.

ÜHISPÖÖRDUMINE

Ettevõtjate kiri presidendile: pange

Toiduainetööstuse liit, põllumajanduskaubanduskoda ja kaubandus-tööstuskoda saatsid teisipäeva õhtul presidendile taotluse jätta välja kuulutamata magustatud jookide maksustamise seadus, sest see on põhiseadusevastane ja seaduse menetlemisel on eiratud hea õigusloome tava.

Samuti ei aita magusamaks vähendada ülekaalulisust ega mõjutada piimatoodete suhkruisaldust, teatasid ettevõtjate liitude esindajad.

Organisatsioonid töid saadetud taotluses välja rea põhjuseid, miks tuleks esmaspäeval riigikogus vastu võetud magustatud jookide maksustamise seadus jätta välja kuulutamata. Nad esitasid järgmised argumentid:

Maksu kehtestamine ei aita saavutada seatud eesmärki

Organisatsioonide sõnul toob piimatoodetele magustatud jookide maksu kehtestamine kaasa toidukorvi kallinemise, mis mõjutab eelkõige madalama sissetulekuga inimesi. Selle tulemusel asendab tarbija

piimatooted odavamaga piimatootega või muu magusa tootega, mida ei maksustata.

Samuti ei mõjuta seadus tootjaid suhkru sisaldust toodetes vähendama, sest ettevõtteid on vabatahtlikult viimase paarikümne aasta jooksul ligi neljandiku võrra vähendanud lisatud suhkrut toodetes ja seda tehakse edaspidigi. Suhkru sisalduse vähendamine alla 9% eeldab aga sünteetiliste magusainete või moosi asemel kontsentraatide ja aroomide kasutamist, mis on paljudele tarbijatele vastuvõetamatu.

Tarbijate tervisekäitumise suunamiseks riiklikul tasandil on erinevaid meetmeid, alustades teadlikkuse tõstmisega ja tootemärgistuste reguleerimisega ning lõpetades maksustamisega. Eelnõu väljatöötajad ei ole esitanud tõendeid, et just maksustamine aitab rahvatervise kaitse eesmärki saavutada kõige tõhusamalt. Riik võiks maksustamise asemel mõelda märksa rohkem sellele, kuidas tõsta inimeste teadlikkust täisväärtuslikust toitumisest ja suunata rahvast rohkem liikuma. Suhkrus pole iseenesest midagi kahjulikku, kui seda mõõdukalt tarbida.

» Riik võiks maksustamise asemel mõelda märksa rohkem sellele, kuidas tõsta inimeste teadlikkust täisväärtuslikust toitumisest ja suunata rahvast rohkem liikuma.

Seadus on põhiseadusega vastuolus

Seadus on põhiseadusega vastuolus, sest ei taga ettevõtjatele õiguselgust ja õiguskindlust. Kuna Euroopa Komisjonist riigibi loa saamine piimatoodetele võib kesta kaua, siis ei ole ettevõtjatel võimalik lähiaastateks oma majandustegevust planeerida. Täna ei ole isegi riigibi taotluse tekst veel valmis. Maksu tagasiulatav kehtestamine on vastuolus ka riigikohtu seisukohaga, et üldreeglina ei tohi seadusel olla tagasiulatavat jõudu. Samuti peavad vastavalt põhiseadusele olema kõik piirangud demokraatlikus ühiskonnas vajalikud ega tohi moonutada piiravate õiguste ja vabaduste olemust. Magustatud jookide maks ei taga parimal moel loodetud eesmärki saavutamist.

ÄRA KULUTA RAHA EDEVUSELE
VAID OMA TEGEVUSELE!
REGISTRAATORID

KASUTATUD KONTORI- JA PROFIMÖÖBLI MÜÜK.

E-N 10-17, R 10-18

Tähetorni 21j, Tallinn | Tel 552 6608

www.Apuneks.ee

ettevõtluskeeldu

◀ Prokuratuur süüdistab Teet Järvetit altkäemaksu küsimises firmalt E&G.
FOTO: ANDRES HAABU

Teet Järvet: prokurör tegi vale järelduse

Järvet rääkis Äripäevale, et ta ei ole kunagi altkäemaksu küsinud, mida kinnitavad ka kõik tõendid, ja ta usub, et suutis kohut oma süütuses veenda.

“Kohtumenetlus on olnud pingeline ja emotsionaalselt raske. Minu esindatav ettevõtte täitis lepingulisi kohustusi nõuetekohaselt ega pannud toime ühtegi rikkmist. Seda on kinnitanud mitu osapoolt nii kirjalikult kui ka asjas toimunud istungitel,” ütles ta.

Prokurör peab altkäemaksu küsimises Järveti initsiaatoriks. Järvet nimetab prokuröri öeldut kummastavaks. “Kogu süüdistus on üles ehitatud ettevõtet antud objektile esindanud Heigo Soppe tegevuse pinna, kelle minu esindatav ettevõtte oli usaldanud töid teostama,” ütles Järvet.

Vale järeldus

Järveti sõnul põhineb tema vastu esitatud süüdistus lepingueelsetel läbirääkimistel öeldud lausel, mille prokuratuur rebis kontekstist välja ja millest prokurör tegi seejärel vale järelduse.

“Tuleb mõista ka prokuratuuri olukorda, kes peab vastutama iga menetluse ja selleks kasutatud avalike ressursside eest,” rääkis Järvet. “Siin peitub kindlasti põhjus, miks olenemata menetluse käigus välja tulnud tõenditest ei ole prokuratuur julgenud menetlust lõpetada.”

Kuna Järvet nimetab end süütuks, siis ei suhtu ta ettevõtluskeelu nõudmisesse tõsiselt. “Prokuratuuri soovitud keeld on näide olukorrast kas kõik või mitte midagi. Mis puudutab ettevõtluskeeldu ühiskonnas üldiselt, siis kindlasti pean seda oluliseks majandustegevuse seaduspärasuse tagamise instrumendiks ja vajalikuks, et tagada hästi toimiv ja ausameelne ettevõtluskeskkond,” rääkis ta.

99 Prokuratuuri soovitud keeld on näide olukorrast kas kõik või mitte midagi.

Teet Järvet

magusamaksule veto

Ettevõtjatel pole selgust, mida nad seaduse jõustudes peavad tegema

Kuivõrd seaduse menetlemine toimus kiirustades, siis on läbi mõtlemata seaduse rakendamisega seotud tegevused. Pidades silmas seaduses kirjeldatud maksuarvestust, deklareerimiskohustust ja proovide võtmisega kaasnevat kulu, ei ole ettevõtjatel selgust, mida nad seaduse jõustumisel tegema peavad.

Seaduse menetlemisel eirati hea õigusloome tava

Eelnõu menetlemise käigus ei ole hinnatud selle laiemat mõju, vaid ainult maksustatud toodete tarbimise vähenemist. Seegi hinnang koostati siis, kui maksuga ei planeeritud hõlmata piimatooteid. Analüüsima on jäetud, kuidas mõjutab eesmärgi saavutamist piimatoodete lisamine maksustatavate toodete hulka ning kui palju väheneb piimatoodete tarbimine. Puudub iga sugune hinnang ka selle kohta, kas ja kuidas maksustatud toodete tarbimine mõjutab üldist suhkruarbit, päevas tarbitavate kalorite hulka ja rahvatervist.

Fiskaalpoliitiline eesmärk ei kaalu üles Eesti piimatööstuse konkurentsivõime vähendamist

Kuivõrd maksu kehtestamisele seatud eesmärkide saavutamine on küsitav ja riivab väga oluliselt piimatööstuse ja põllumehete põhiõigusi, ei ole seaduse kehtestamine õigustatud.

Maks mõjutab negatiivselt kogu Eesti piimatööstuse arengut, vähendab meie tootjate rahvusvahelist konkurentsivõimet ja investeerimissuutlikkust. Piimatoodete müüginumbrite oluline vähenemine mõjutab valusalt kodumaise toidutööstuse jätkusuutlikkust ja löögi alla satuvad tuhanded töökohad. Eestis toodetud piimatooted muutuvad kallimaks ja välismaised saavad konkurentsieelise.

Niigi keerulises turusituatsioonis peaks riik kohalikke tootjaid ja tööstusi toetama, mitte konkurentsivõimet vähendama. Piimatooted ei ole mitte ainult ühed Eesti peamised ekspordiartiklid, vaid tähtis osa Eesti köögist ja kultuurist, võtsid ettevõtjad oma pöördumise kokku.

ÄRIPÄEV.EE

PAKUME AIA- JA MOODULMAJU KOOS PAIGALDUSEGA

✓ vaata lisa
www.bebri.lv
kirjuta info@fbm.ee
või helista 5694 9474

Võtmed kätte hinnad alates 4200.-

Arvestades Eestimaa suve on kõikidesse majadesse ka kamina paigalduse võimalus.

Oleme puitehitiste alal 16aastase kogemusega ning meie tooted vastavad ELi ja USA standarditele.

Võta raamatupidajale appi Raamatupidamise Praktik ja avasta uusi tuluvõimalusi ning kokkuhoiukohti!

Tellimine: www.raamatupidaja.ee/rppraktik • 667 0099

▲ Dirhami rannakohviku terrass ootab, et ilm ilusamaks läheks. FOTOD: RAUL MEE

Siin on head toidud ja meeldiv teenindus!

Äripäev
soovitab

aripaev.ee/restoranitest

HINNANG

Dirhami Kalakohvik

Toit: Teenindus:

10 **9**

Interjöö: Kokku:

10 **29**

Peakokk: Joel Kannimäe

Omanik: Mellson Grupp OÜ kaudu Tõnu Vahtel, Mart Vahtel ja Kanpol Kinnisvara OÜ (omanikud Anti Pihtje, Jüri Poltan ja Margus Kangur)

Aadress: Noarootsi vald, Dirhami, Läänemaa

Telefon: 512 88 00

Avatud: 12–21

Pearoogade hinnavahe: 11,50–15 eurot

<http://www.dirhami.ee/kalakohvik/>

ÄRIPÄEV SOOVITAB

Hiljuti Äripäeva tunnustava märgi pälvinud restoranid

Dirhami Kalakohvik,

Noarootsi vald, Dirhami,

Läänemaa, juuni 2017

Saku Gastropub, Rotermanni

14, Tallinn, juuni 2017

Fredo, Tartu mnt 83, Tallinn,

juuni 2017

Papa Joe, Sadama 25-4,

Tallinn, mai 2017

Juur, Valukoja 10, Tallinn,

aprill 2017

"Äripäev soovitab" klepsu pälvid alates 2016. aastast söögikohad, mis saavad restoranitest kokku 25 või rohkem punkti.

LOE VEEBIST

Restoranitestid ja Äripäeva tunnustava märgi pälvinud restoranide edetabel:

www.aripaev.ee/restoranitest

MIS ON MIS

Micheline tärnid

1900. aastal loodud restoranide hindamissüsteem, mille lõi Prantsuse rehvitootja Michelin oma hotellide ja restoranide käsitajateks Guide Michelin.

Algselt oli käsiraamat mõeldud Prantsuse sõidukijuhtidele kohalike teenuste, nagu restoranide ja töökodade, leidmiseks.

1926. aastal tutvustati raamat hindamissüsteemi, kus oli alguses kasutusel üks täht, teine ja kolmas lisandusid 1933. aastal.

Tähtide tähendus:

Üks täht – väga hea restoran

Kaks täht – oivaline toit, mis väärib teekonnal ringiga sõitmist

Kolm täht – erakordne kokakunst, mis väärib eraldi kohale sõitmist

SUURED MAITSED

Kalakohvik väärrib Michelin tärne

▲ Dirhami Kalakohvik tundub seest suurem kui väljast.

Dirhami Kalakohviku "tagala" on pealinlaste suvekodudega tihedalt asustatud Noarootsi vald. Talvel on seal vaikne, ometi elas kalakohvik esimese talve üle. Nüüd on see rahvast täis, nii et kohti eelnevalt kinni panemata pole mõtet kohale sõita.

HEIDI VIHMA
kaasautor

Seestpoolt teevad selle suureks avar merevaade ja menüü, mis on suurem, kui sellises kauges nurgas oodata oskaks.

Ranna- ja kalakohvikuid võiks olla täis kogu Eesti ligi 4000 kilomeetri pikkune rannajoon. Kui neid oleks üks iga 50 kilomeetri kohta, teeks see ühtekokku ligikaudu 80. Praegu on rannarestorane-kohvikuid parimal juhul paarkümmend, nii et ruumi jätkub.

Micheline restoranitärnide loogikat järgides saaks Dirhami kalakohvik minult kolm täht, mis tähendab, et väärrib ekstra kohalesõitu. Esimene täht oleks mõnusa toidu ja joogi eest, teine kauni ümbruse eest ja kolmas julguse eest sellises taganurgas toitlustuse riskibisness ette võtta.

Dirhami Kalakohvik kuulub nende haruldaste ehitiste hulka, mis on seest suuremad kui väljast. Väljast vaadates on tegemist väikese putkaga, pigem kioski kui kohvikuga, seestpoolt teevad selle suureks avar merevaade ja menüü, mis on suurem, kui sellises kauges nurgas oodata oskaks.

Suurem ei tähenda sealjuures mitte suuremat valikut, vaid suuremaid maitseid.

Räimed nagu modellid moelaval

Räimed, mille väärkuse ja õiguse eest kuulda "parematele" laudadele pidas Eesti kõõgi *grand old man* Dmitri Demjanov veel kümme aastat tagasi visa võitlust, on nüüdseks restoranikõlblikuks tunnustatud. Taldrikutele ilmuvad nad nagu modellid moelavale, iga kord eri rüüts ja erineval moel tuunitud. Tundub, et nende väikeste kalakestega on nüüdseks tehtud juba kõik, mis teha võib, igal võimalikul moel maitsestatud, praetud, marineeritud, soolatud, peenestatud, rullitud.

Ometi suutis Dirhami väike kalakohvik oma räimedega veel kord üllatada: seekord olid praeräimed saanud kerge safranimaitsestuse ja räimerullidel oli katsetatud vanilli võlujõudu. Vanillikatsetusi on kalaga ennegi tehtud, kuid enamasti võõraste valgete kaladega, mitte koduse räimega – sobib küll, miks mitte. Safran, vürtsidest eksootilisemaid ja hõrgumaid, tõstis koduse praekala aga senikogematutesse sfääridesse.

Järgmiseks üllatuseks oli suitsetatud

tuulehaug, mis ilmus lauale efektselt – kogu oma pikkuses, justkui pistoda. Suitsetust kuldse jume saanud naha all oli peidus kõige mahlakam liha, mida selle pigem kuivaks ja tuimaks peetava kala puhul olen kogunud. Kuidas iganes Dirhami kalu suitsutatakse, sobiks need kalatehnoloogid õppevahenditeks – tehke järele! Maitsev oli ka kõik ülejäänud, nii ilusad väiksed ahvenafileed, mille lisandiks anšoovisekaste ja hernetamp, ahvenasupp kui ka saviahjus küpsetatud lambakarree veinikastmega – kalakohviku menüüs on ka üks liharoog.

Kui oleksin neid roogasid maitsestunud mõnes linnarestoranis, kus akna taga paremal juhul tänav, halvemal juhul parkla, oleksin tõenäoselt küll kiitnud, kuid mitte nii vaimustunult. Ilmselgelt annavad meri, liivarand, sadam, kalapaadid, kõrkjad ja päike toidule, eriti kaladele, maitset juurde. Loodetavasti tuleb suve jooksul vähemalt mõni päev, kui kannatab ka rannakohviku terrassil istuda – laudad-toolid on ootel. Päikseloojang Dirhami sadama kalakohvikus mõnusate kalarooegade ja jookidega – mmm, milline suveunistus!

VÄLISKAUBANDUS

Saksa turul aitavad suhtlemine ja kannatlikkus

HANDO SINISALU
kaasautor

“Sakslane on suhtleja ning isiklikust suhtest saab kõik alguse,” soovib EASI ekspordinõunik Tiina Kivikas ettevõtjatele, kes tahavad minna Saksa turgu hõivama.

“E-maili teel Saksamaal äri ei alustata. Oluline on osaleda konverentsidel, üritustel, messidel, seminaridel, erialakohutustumisel – sakslane on suhtleja ning isiklikust suhtest saab kõik alguse,” rääkis ligi neli aastat EASI ekspordinõunikuna töötanud Kivikas. Intervjuus Äripäeva teemaveebile Best Marketing ütles ta, et Eesti valitsus peaks aitama kaasa sellele, et siinsed ettevõtted hakkaksid rohkem Saksamaale eksportima.

Küsimustele vastab Tiina Kivikas.

Kus on Eesti ekspordil Saksamaale arenguruumi? Peale taasiseseisvumist eksporditi Eestist Saksamaale põhivarasid – puitu, tekstiili, metalli jne. Seejärel aga põhivarade osatähtsus kahanes. Kindlasti on statistikat mõjutanud ka Eestit läbiva transiidi vähenemine.

Eesti ekspordi osatähtsuse suurenemisele aitaks kaasa Eesti valitsuse aktiivne hoiak ekspordipoliitika suhtes Saksamaaga. Tuleks pöörata tähelepanu strateegiliselt tähtsatele majandussektoritele ning nen-

▲ Tiina Kivikas ärgitab Eesti valitsust rohkem aitama meie ettevõtjaid jõudma Saksamaa turule. FOTO: ERAKOGU

4.

kohal oli Saksamaa turg Eesti ekspordi sihtriikidest Euroopas tänavu nelja kuu arvestuses. Sinna veeti 270 mln euro väärtuses kaupa.

des olevaid ettevõtteid toetada, näiteks masinapargi uuendamise ja tööjõu koolituse kaudu. Ekspordi finantseerimisest üksnes ei piisa.

Juba praegu tuleb prognoosida, mida on Saksa turul 5–10 aasta pärast tarvis. Õnneks on viimase kahe aasta jooksul ka majandus- ja kommunikatsiooniministeerium Saksamaa suhtes mitu strateegilist otsust teinud, mille tõttu EAS on saanud enam Saksa suunal tegutseda. EAS pakub näiteks ettevõtetele võimalusi osaleda messidel ja kontaktreisidel.

Mida peaksid Eesti ettevõtjad silmas pidama, kui soovivad Saksamaale eksportida? Suhelge sakslasega saksa keeles, varuge aega ja kannatust.

Loomulikult on erandeid, kuid tavaliselt soovib sakslane esimesel kohtumisel suhelda emakeeles. Näiteks, kui on tarvis teha telefonikõne ettevõttesse, kellega soovitakse alustada koostööd, olen soovitanud kasutada lisatööjõudu n-ö külma-de kõnede tegemiseks. Esmalt on vaja mööduda ettevõtte assistendist või sekretärist ning kokku leppida telefoniaeg või kohtumine ettevõtte juhi või mõne muu otsustajaga.

Kannatust on tarvis sellepärast, et tegemist on maaga, kus ikka veel on toimiv faks. Kõikvõimalikud e-lahendused, mil-

lega eestlased on harjunud, ei toimi.

Soovitan Eesti ettevõtetele heita pilk Saksa kalendrisse ja puhkepäevadele – liidumaades on erinevad puhkepäevad, ning mitte kirjutada ja tülitada inimesi puhkepäeval.

Sakslased on suheldes väga viisakad, teietamine on reeglilik, sina peale üle minna tohiks alles siis, kui sakslane seda soovib.

E-maili teel Saksamaal äri ei alustata. Vaja on suhtlemisalt sakslasega isiklikult kohtuda ning usaldus üles ehitada. Seejärel laabub juba ka e-maili teel suhtlemine. E-mail peab olema korrektse päise ja lõpuga, seda arvestatakse nagu tavalist ametlikku dokumenti. Skype ei ole Saksamaal väga levinud.

Üldiselt aga soovitan eestlastel sakslastega äri teha. Meie ärikultuur on väga paljuski sarnane, sakslane on üllatunud, kui näeb ja “tunneb ära” mõningaid töekspidamisi, mis kuuluvad meie mõlema kultuuri juurde. Näiteks usaldus, ausus, sõnapidamine, õigeaegne arvete tasumine.

Saksamaa majandus toetub 99% ulatuses väikese ja keskmise suurusega ettevõtetele. Tavaliselt on nendes ettevõtetes üks omanik või on tegemist traditsionaalse pereettevõttega. Sellistes firmades võtab strateegilise otsuse vastu enamasti ette-

võtte omanik, kes on tavaliselt ka ettevõtte tegevjuht.

Suheldes sakslastega on väga olulisel kohal viisakus, kannatlikkus ja pikale ajale orienteeruv mõtlemine. Enne turule sisenemist on vaja selgeks teha, kes on konkurendid ja kes võiksid olla võimalikud partnerid. Töökultuuri märksõnad on täpsus, motivatsioon, hierarhia olemasolu – vaja oleks eelnevalt välja selgitada, kes ettevõttes otsustab.

Oluline on osaleda konverentsidel, üritustel, messidel, seminaridel, erialastel kohtumistel – sakslane on suhtleja ning isiklikust suhtest saab kõik alguse.

Milliste valdkondade ettevõtetele võiks olla Saksa turul kõige rohkem potentsiaali? Infotehnoloogia, puidusektor, masina- ja metallitööstus, aga ka keskkonnajäätmete tehnoloogiad, elektroonika, meditsiin.

best marketing

22.–23.11

toimub Berliini turunduskonverents, kuhu sõidab kohale ka Eesti turundajate delegatsioon.

TASUB TEADA

Mida arvab sakslane eestlasest?

Sakslasi üllatas eriliselt positiivselt eestlaste teadlikkus, *know-how*, just IT vallas.

Kommunikatsioon ning suhtlemine on sakslaste arvates lihtne, kuna paljud eestlased mitte ainult ei oska inglise keelt, vaid räägivad ka saksa keelt.

Eestlased on probleemide puhul orienteeritud lahenduste leidmisele.

Tugev kalduvus modernise kommunikatsioonitehnika poole.

Isiklikud kontaktid on südame-likud ja eestlaste külalislahkus üllatab.

ALLIKAS: TIINA KIVIKAS

“Kannatust on tarvis sellepärast, et tegemist on maaga, kus ikka veel on toimiv faks.”

Tiina Kivikas

TULE AITA!

TÖÖPÄEV KESET LOOMINGUT

- Hubased ruumid
- Kaunid vaated
- Kaasaegne tehnika
- Professionaalne teenindus
- Maitsev toit
- Aida kohvik
- Pärimusmuusika programm

PIDU PROVINTSILINNAS

- Erinevad ruumilahendused
- Efektne valguskujundus
- Meelelahutusprogrammi koostamine
- Väikelinna võlu
- Maitsev toit

SIIT LEIAD

PROFESSIONAALNE OVALGUSVESTIAMOCTVÄIKELINNASÕBRADDEÄMISSOLSÜDAMESDETA AVL UENABUHBI AVARUSSUMÕÕRSUDOPOPUPSÜDAMLIKKUSMEELEOLUKASENIETSUDLEHAVAAMITSEELUOMUUSIKAKODUNE

SINU SÕBER VILJANDI PÄRIMUSMUUSIKA AIDAS ON: Liina Ostumaa, administraator
Tel: 434 2072 • liina.ostumaa@folk.ee • Viljandi pärimusmuusika ait • www.folk.ee/ait

KOMMENTAAR

Laske väljuda!

Mida teha äriühingu väikeosalusega, mida ei ole võimalik börsil müüa ja mis omanikule tulu sisse ei too?

Kahjuks võib edukal ja kasumit tootval äriühingu osal või aktsial väärtus täiesti puududa. Sellel võib puududa lausa iga-sugune seos ettevõtte majandustulemus-tega. Äriühingu väikeosanikul või väikeaktsionäril puudub võimalus nõuda kasumi jaotamist, tulu saamine sõltub enamusosaniku heatahtlikkusest ja moraali-tundest.

Samal põhjusel puudub ka reaalne võimalus osalust kellelegi maha müüa. Ostjaid napib, kuna investeringult tulu loota on naivne. Surnud ring.

Paindlik lahendus

Ühe võimalusena saab kaaluda sellise regulatsiooni kehtestamist, mis võimaldab osanikul või aktsionäril nõuda enda väljaostmist (*sell-out right*). Osaniku väljumisõigus ei ole kindlasti midagi sellist, mis kõik seni kehtinud reeglid ja põhimõtted äriseadustikus pea peale keeraks. Tegemist on instrumendiga, mida saab edukalt seni kehtinud õiguste ja kohustuste rägastikku integreerida, mis on paindlik ning võimaldab igal üksikjuhul jõuda õiglase tulemuseni.

Kui kohus peab huvide kaalumise tulemusel väljaostmist põhjendatuks, ei kannan enamusosanik või äriühing kahju. Aktsiaid ja osasid saab hinnata rahvusvaheliselt tunnustatud hindamismeetodite alusel ning leida õiglane väärtus. Väikeosanik või -aktsionär saab õiglase hinna eest oma osaluse maha müüa ning äriühing saab õiglase tasu eest vastu nüüd juba väärtuslikud äriühingu osad.

Viimane õlekõrs

Selles peitubki väljumisõiguse lihtsus ja geniaalsus – teatud mõttes asendab see funktsioneerivat turgu. Kuigi reaalset nõudlust – pakumust osadele ning aktsiatele endiselt ei ole, on loodud investeringutest väljumise üks.

Kui väikeosanikule tehakse liiga ning muud õiguskaitsevahendid on ammendunud või ei anna tulemust, saab väikeosanik kasutada viimast õlekõrt ning nõuda, et kohus vaataks osanike omavahelisi suhteid ja probleemseid tehinguid ter-vikpildis.

Osaniku väljumisõigus annaks võimaluse arvestada asjaolusid, mille arvestamine ei olnud seni võimalik.

Tegemist on tasakaalustava õiguskaitsevahendiga, mis järgib traditsioone, kuid pakub samas uuemaid ja paindlikumaid lahendusi.

MARGUS MOOR
Eesti Väikeaktsionäride Liit

„Väljumisõiguse lihtsus ja geniaalsus seisneb selles, et teatud mõttes asendab see toimivat turgu.“

Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Vana-Lõuna 39/1, 19094 Tallinn
telefon:
(372) 667 0195,
(372) 667 0222

Toimetus:
e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111
Reklaamiosakond:
e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105
Tellimine ja levi:
e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099
Tellimine internetis:
www.aripaev.ee/tellimine

Äripäeva tellija eelised –
ostukeskkond privileeg aripaev.ee ja
soodsaim võimalus soetada
Äripäeva raamatuklubi raamatuid.
Äripäev veebis: www.aripaev.ee
Trükk AS Kroonpress

Toimetus võtab endale õiguse kirju ja kaastöid vajaduse korral lühendada. Toimetus kaastöid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajalised, majanduslikul, poliitilisel või religioosel teemal) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma ASI Äripäev kirjalku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võtte pöörduda Pressinõukogusse, pn@eal.ee või tel (372) 646 3363.

KOLUMN

Kuidas majanduskasvust oht sai

Inimese põhitegevuseks söömise ja sõjapidamise kõrval on maailmas toimuva tõlgendamise. Samas ei pruugi tõlgendused vastata tegelikkusele – inimene võib hästi elada enda loodud maailmas.

Seda fenomeni kirjeldab atributsiooni teooria ehk nähtustele põhjuste omistamine (Fiske & Taylor, 1991). Teooria näitab, kuidas ja millist informatsiooni kogutakse ja kombinneeritakse, et teha kausaalseid järeldusi. Järeldustes ei peegeldu kunagi kogu info, vaid valiku tulemus.

Nähtuste põhjused võivad olla kas internaalsed, sisemised, või asjast väljas olevad, eksternaalsed. Internaalsele atributsioonile viitab käitumise põhjuste omistamine pigem sisemistele teguritele, näiteks võimetele, isiksusele, motiividele või väärtustele. Internaalse atributsiooni korral usutakse, et sisemised faktorid määravad käitumise, et on olemas dispositsioon.

Eksternaalse atributsiooni korral nähakse käitumise põhjuseid situatsioonis, mida ei saa ise kontrollida. Põhjusteid leitakse keskkonnas, näiteks soodsas majanduskliimas, mitte ettevõtete heas juhtimises. Eksternaalsed atributsioonid viitavad situatsioonide määravusele sündmuste tõlgendamisel.

Kogu probleem on selles, majanduskasv tuli “ebaõigel” ajal, s.o Ratase valitsemise ajal. Tavainimesel on raske mõista, et majanduskasv võib toimuda ebaõigel ajal. Sel puhul viidatakse majanduse ülekuumenemisele, nagu oleks majandus palavikus.

Võidakse hakata arvama, et majanduskasv tuleneb sellest valitsusest, s.o tehakse internaalne atributsioon. Opositsiooni ülesanne on näidata, et valitsus ja peaminister ei põh-

VOLDEEMAR KOLGA
psühholoog

„Vaikelu sobib hästi eestlase vaimumaailmaga. Eestlane on konservatiivne.“

justa majanduskasvu, vastupidi: nende tegevus on ohtlik Eesti arengule.

Majanduskasvu sisemised faktorid võivad olla erinevad: maksupoliitika, tööviljakus, IT, inimkvaliteet, haridus, valitsuse tegevus jne. Väliseid faktoreid on ka palju, aga vahest vähem kui sisemisi: soodus ülemaailmne ja lähiriikide majanduskliima, välisinvesteeringute saamine, kaubanduspartnerid, sobiv konjunktuur vms.

Tegelikult on sisemised ja välised tegurid seotud. Näiteks IT-arengust riigis sõltub pääs lähisturgudele või välisinvesteeringud on seotud maksupoliitikaga. Selliste seoste leidmine ja põhjendamine on paraku üle jõu käiv ülesanne.

Tavateadvus teeb maailma lihtsamaks, valides välja ühe eelistuse seletuste otsimisel, kas internaalse või eksternaalse. Seda kasutavad sageli just poliitikud suhtlemisel valijatega.

Majanduskasvu tõlgendusi

Alljärgnevalt toon ette mõne Maris Lauri ja Ardo Hanssoni ütluse, et kirjeldada praegust majandust.

Internaalse atributsiooni näited: valitsuse majanduspoliitika on ebaõige. Kõige hullem on reservide kasutusele võtmine. Eelarve defitsiiti laskmiseks argumente pole. Ettevõtete esindusorganisatsioonid on korduvalt väljendanud muret praeguse valitsuse maksupoliitika pärast, mis muudab Eesti ettevõtluskeskkonna ebastabiilseks ning toob kaasa toodete hinnatõusu ja töökohtade kadumise. Leiame, et aina uute maksudega eksperimenteerimine ei too riigile loodetud jõukust. Majanduse maht ületas potentsiaali, on suurenenud tasakaalu halvenemise oht. Valitsus peab olema majanduse ergutamisel et-

tevaatlik. Kesk ja sotsid säilitasid selgrootu ja põhimõttelageda rahandusministri.

Eksternaalse atributsiooni näited: Eesti majandusel läheb hästi tänu välisriikidele. Ja nüüd viimastel kvartalitel oleme täheldanud, et Lätis, Leedus, Soomes, isegi Venemaal läheb paremini. Kui põhilistel partneritel läheb paremini, siis see peab kuidagi positiivselt mõjutama. Ja see tekitab järjekordselt huvi siia investeerida, mis on ka hakanud kasvama.

Internaalsete väidete ühisenimetaja on “Valitsus, ära midagi tee, ära puutu makse”. Mis tahes tegemised toovad ainult häda ja viletsust. Seda järeldust toetavad eksternaalsed atributsioonid – meie majandus sedu võti on välisriikide, mitte meie endi käes.

Majandusanalüütikute strateegia on tegelikult lihtne. Negatiivne suhtumine valitsuskoalitsiooni sunnib nende toimimist seletama internaalse, püsivate ehk sünnipäraste faktoritega. Soovitatakse kokku tõmmata, järgida kasinuspoliitikat, mitte midagi teha, olema ettevaatlik, sest majanduskasvu põhjused pole mitte Eestis, vaid väljaspool.

Tegemine rikub “hea” asja ära. Seisukoht, et Eesti majanduse võti ei ole meie taskus, vaid kusagil mujal maailmas, õigustab siinset vaikelu.

Vaikelu sobib hästi eestlase vaimumaailmaga. Uhkusega peetakse ennast loodusrahvaks, metsarahvaks, kes on aastatuhandeid elanud ühes kohas. Otse loomulikult meeldib rahvale stabiilsus. Eestlane on konservatiivne.

Muutused, isegi head, näiteks, majanduskasv, on ohtlikud. Rumalast peast astusime Euroopa Liitu ja nüüd ei las-ta elada vaikselt ja olla omaette (ah, ja need pagulased ja homod).

KOMMENTAAR

Millal jõuab raha lõpuks maale?

Eesti Panga statistika järgi moodustas kommertsbankade ettevõtete laenuportfell eelmise aasta lõpus 70% ulatuses Tallinnas ja Harjumaal tegutsevatest ettevõtetest.

Sama statistikat teise nurga alt vaadates tuli kommertsbankade filiaalide asukoha järgi laenudest lausa 83% ulatuses Tallinnas asuvatest filiaalidest. Miks on see number muude sotsiaal-majanduslike näitajatega võrreldes nii kreenis pealinn poole?

Esimene mõte on vastata, et elujõulisem äri toimubki ju Tallinnas ja selle ümbruses. Tegelik vastus nii lihtne ei ole. Kui vaadata võrdluseks sisemajanduse kogutoodangut, siis moodustab Tallinn ja Harjumaa sellest vaid veidi üle 60 protsendi.

Põhjused, et finantseerijad eelistavad üht regiooni teistele, peavad olema mujal. Samuti võib järeldada, et mitmel pool

HANS PAJOMA
Krediidipanga juhatuse liige,
äriranganduse juht

„Julgustan kõiki ettevõtliku meelega inimesi mitte pelgama alustada äri pealinnast kaugemal.“

Eestis on rahastamispotentsiaal kasutamata.

Turg paneb asjad paika

Erasektori rollist regionaalpoliitika edasivijana räägitakse harvemini, sellele pole ka suurt tähelepanu pööratud Eesti regionaalarengu strateegias ega ettevõtluse arengu kasvustrateegias. Pigem on piiratud üldsõnaliste lause-tega, nt parandame ettevõtete konkurentsivõimet. Uudistesse jõuavad aga pigem teemad, kui üks või teine ettevõtte pa-

neb pealinnast kaugemal midagi kinni. Negatiivne müüb, kuid ei kajasta päris üheselt tegelikkust. Mida saaks turumajanduse tingimustes tegutsev erasektor veel ära teha?

Suurt rolli kannab pangandus kui majanduse vereringe. Pank läheneb finantseerimisele alati äriliselt ja pragmaatiliselt. Finantseerijad on valmis öla alla panema ettevõtetele ja äriplaanidele, mille puhul ollakse veendunud, et need on elujõulised. Turg paneb asjad paika.

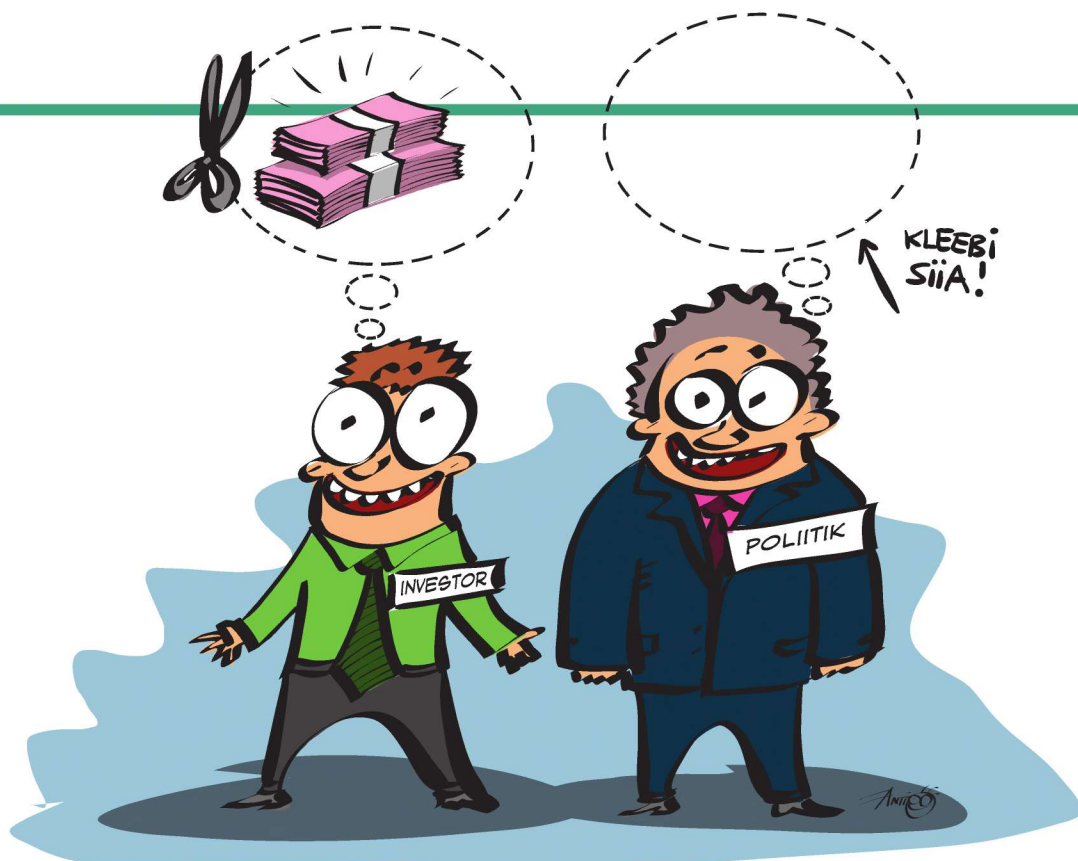
Miks siis ikkagi on rahastamise statistika niivõrd pealinn poole kaldu? Olulisim põhjus peitub piiratud võimalustes saada head ettevõtlusalast konsultatsiooni ja koolitust. Napib oskusi finantsplaani kokku panna, kuid ilma selle ta on keeruline saada äriplaani finantseeringut.

See omakorda pärsib ettevõtjate julgust ja pealehakka-

mist ärisid laiendada või üldse alustada. Tihti ei hakata isegi üritama. Pangad püüavad küll kliente nõustada, kuid põhitöö peab siiski tegema finantseeringu taotleja ise. Finantskirjaoskuse parandamine on üks punkt, kus ka riik saab maaetevõtjatele senisest rohkem appi tulla, korraldades selleks aktiivsemalt regionaalseid koolitusüritusi või vähemalt teavitades regionaalseid ettevõtjaid, kus ja kuidas ennast harida ning kelle käest nõu küsida.

Igal juhul on pealinnast kaugemal asuvad ettevõtted finantsasutuste jaoks järjest enam fookuses ja panustatakse regionaalsetele kliendihalduritele. Loodetavasti hakkab see tasapisi ka Eesti Panga statistikas kajastuma.

Julgustan kõiki ettevõtliku meelega inimesi suuremalt mõtlema ning mitte pelgama ka pealinnast kaugemal oma äri alustada.

JUHTKIRI

Ärge oma ausalt ostetud aktsiaid häbenege

Rohkem investori moodi mõtlemist tuleks riigi juhtimisele ainult kasuks, ei maksa oma aktsiaid häbeneda, poliitikud.

Äripäev vaatas eelses kaaneloos riigikogu liikmete, ministrite ja presidendi investeerimisportfelli. Selline asi oli üldse olemas neist 38-l, kaasa arvatud president, kuigi mitmel rohkem kausta mõõdus.

Ja statistika näidatud pilt on väga positiivne: riigikogu ja valitsuse liikmete seas on pea kümme korda rohkem investoreid kui riigis keskmiselt. Pilti kahe aasta taguse seisuga võrreldes on tipp-poliitikas kümnekond investorit rohkem.

Sellest hoolimata pole investori moodi mõtlemist poliitikute hulgas näha, aga Äripäeva hinnangul võiks sellest kõvasti kasu olla.

Õppetunnid sirged ja mõjuvad

Reformierakondlastest riigikogu liige Toomas Kivimägi põhjendab seda, miks ta maakleri asemel ise oma tehingud teeb, sellega, et siis saab ta pärast ka endale ölaale patsutada, et ta nii targa otsuse tegi.

Asi toimib aga ka teistpidi. Kui oma raha mängus, püüab investor kõigi oskuste-ga selle kaotamise riski miinimumini viia. Oma taskust kinni makstud õppetunnid on valusad, kuid mõjusad.

Tehtud valikute ja nende rahalise mõju seose nägemise oskus on elementaarselt

vajalik ka seadusandjale. Päris huvitav, kui palju isiklikku raha oleks ministrid valmis panema Tallinna linnahalli-konverentsi-keskuse projekti, investeringuks nad seda ju nimetavad. Või Riisipere-Turba raudteelõiku, isegi kui seal rahva hüve nimeline suurus maha võtta.

Karta, et investori moodi mõtlemine tähendab ainult numbrirea vaatamist, pole põhjust. Mängib ju ka börsil olulist osa usk ettevõtte juhtidesse või üldine meeleolu. Aga jah, numbritest mööda vaatamata ei saa.

Kui üldiselt investeerimisest ja selle kaudu oma tuleviku kindlustamisest on poliitikud valmis rääkima tunde, siis enda investeringute kommenteerimise koha pealt on suu vett täis. Nagu oleks tungitud nende päris isikliku ruumi. Mingit põhjust investeerimist häbeneda ju pole. Vastupidi, kellele veel siis usaldada riigi raha paigutamise eest hoolitsemine kui mitte neile, kes ka enda rahaga midagi oskavad ette võtta.

Eesti on lemmik

Investeerimine Eesti aktsiatesse annab ka kaudsema signaali, et poliitikul on usku riigi käekäiku. Loomulikult saab ka kii-

realt areneva majanduskeskkonnaga riigis ettevõtte ebaõnnestuda, aga kiratsevas ümbruses on see võimalus suurem ja raha kaotuse oht samuti.

Valdavalt ongi poliitikud Eesti aktsiatesse investeerinud. Puhtalt portfelli hajutamise mõttes võiks aga vaadata ka natuke kaugemale ja kui summa lubab, ei maksaks paari aktsiaga piirduda.

Kui aega süveneda pole, saab ideid kas või siitsamast lehest investor Toomase tegemisi jälgides.

Muist jääb sirmi taha

Kuidas jääb kartusega, et poliitiku otsused tulenevad tema ühe või teise firma aktsionäriks olekust? Tõsiselt ohuks seda pidada ei saa. Sest kui osalusel on deklareeritud ausalt, siis pole ju seose tõmbamine ettevõttest poliitikuni keeruline ja konkurendid seda juhust juba kasutamata ei jätaks. Ilmselt ei pane 50 või 100 aktsia omanik ka kuskile neid niite vedama.

Päril selget pilti poliitikute investeringutest puhtalt deklaratsioonide järgi kätte siiski ei saa. Nimelt jäävad kõik ettevõtete kaudu tehtud investeringud varjatuks. Lisame siia nende kidakeelsuse ja juba jääbki pilt poolikuks.

ÄRIPÄEV EETRIS

Hea teeninduse saladused

Kaubandus.ee erisaates on külas müügikoolitaja Olga Meinson ja juttu tuleb sellest, millele peaksid teenindajad rohkem tähelepanu pöörama – kuidas tervitada, kliente abistada ja kuidas teenindamine lõpetada.

▲ Raadiosaadet "Äripäev eetris" saab kuulata Äripäeva veebis, tellida iTunesis ja alla laadida Soundcloudis.

2,5

aastaks mõistis Soome esimese astme kohus vangi Vantaa endise linnaapea Jukka Peltomäe suures ulatuses meelehea võtmise eest. Tegevus toimus aastatel 2006-2011.

TÄPSUSTUS

Eelses Äripäeva kaaneloos tsiteerisime riigikogu liiget Toomas Kivimägi ebatäpselt. Kivimägi ütles enda kui aktsionäri kohta: "Mind köidab volatiilsus. Mulle ei meeldi see kõige igavam, nii-öelda seisev turg, kus hinnad liiguvad vähe."

LADUKS

TÖÖSTUSUKSED TULETÕKKEUKSED LAADIMISSEADMED

MÜÜK | PAIGALDUS | HOOLDUS

5 AASTAT EDUKAID PROJEKTE

tel 6 803 505 mob 56 505 898 info@laduks.ee

REPLIIK

Investoritel õigusi sama palju kui Põhja-Koreas

Investorid on Eestis õigustest paljaks rõõvitud.

Otsus, mis aasta tagasi langetati nn vendade Nõgeste turmanipulatsiooni protsessis, puudutab kõiki investoreid, kes teevad tehinguid Tallina börsil.

Kohtu otsus tipnes sellega, et kõige elementaarsema tehingu tegemine, mida väärt-paberibörsil üldse võimalik teha on – turuhinnaga tehingu tegemine –, tunnistati Eestis kuriteoks. Turuhinnaga tehingu tegemine on defineeritud kui parima hinnaga tehtud os-

AARE NÕGES
TU ärijuhtimise magister

» Parima ostu- ja müügihinna annab ette börs, aga sellega tehingu tegemise eest karistatakse investorit.

tu- või müügitehing. Seejuures annab parima hinna ette börs, aga sellega tehingu tegemise eest karistatakse investorit.

Investorite õigused on selle kohtuotsusega viidud täpselt nulli. Piisab mingi ametniku tujust või meeltesegadusest, kes otsustab, et eile keelasisime ära kõik ostutehingud või üleeile keelasime kõik müügitehingud. Ja ehkki see kõik on vastuolus väärt-paberituruseaduse ja turumajanduse elementaarsete reeglitega, millel börsi toimimine rajaneb, lööb ometigi kohus kõigele sellele

templi alla. Nii et börsi antud hinnainfo ei ole sentigi väärt, selle baasil tehingu tegemine võib osutuda kuriteoks.

Sellises olukorras tuleks börsi tegevus Eestis peatada, kuni investorite õigused saavad kohtus taastatud. Põhja-Koreas ei ole samuti investoritel õigust osta turuhinnaga aktsiaid, aga neil ei ole väärt-paberibörsi ka. Kui Eesti riik tahab, et meil oleks oma väärt-paberibörs, tuleks investoritele kõige elementaarsemad õigused tagada, kas või õigus osta ja müüa aktsiaid turuhinnaga.

INSTRUMENT

Kui suur risk peitub optsioonides?

Mulle kirjutanud Elarile jäi silma, et lasen rahal endast mööda minna, kuna ei kirjuta optsioone.

INVESTOR TOOMAS
investor.toomas@aripaev.ee

Äripäev

“Aksiate omamine ilma nende arvel kaetud optsioone (*covered call*) välja kirjutamata on sama hea, kui osta investeerimise eesmärgil kinnisvara ja seda mitte välja üürida,” hurjutas Elar.

Tõsi on, et optsioonidega ma ei kauple. Esiteks on nende puhul hulk näitajaid, mis panevad nad tavapärasest aktsiast teistmoodi toimima ning riskivad nad ei ole. Ja mis seal salata – optsioonidega kauplemine nõuab minu praegusest strateegiast hoopis teistsugust lähenemist. Kuid Elari küsimus andis hea võimaluse instrument uuesti üle vaadata.

Opsioonid on saanud halva maine eelkõige võimenduse ja sellega seotud riskide tõttu. Neid kasutatakse meeleldi spekulatsiooniks, sest kui süsteem selge, on võimalik kasumit mitmekordistada. Teisalt jätab liigne riskimine spekulandi rahata.

Opsioonid on tuletisinstrument, mis tähendab, et selle aluseks on alati kas mõni aktsia või tooraine. Opsiooni väärtus sõltub otseselt – aga mitte ainult – alusvara väärtusest. Olemuselt on opsioon leping, mis annab õiguse aktsiat osta või müüa. Opsiooni ja futuuri erinevus seisneb selles, et opsioon annab vastavalt ostu või müügi õiguse, aga mitte kohustuse. Kui futuurikaupleja peab kehva tehingu korral ostma kulda või lehma turuhinnaga ja täpselt sellises koguses, nagu leping ette nägi, siis optsioonikaupleja riskib – vähemalt asju õigesti ajades – eelkõige lepingu maksumusega, niinimetatud preemiaga.

“Opsioonidega saab konstrueerida kõikvõimalikke strateegiaid, panustamaks nii hinna langusele, tõusule kui ka samaks jäämisele või mis iganes hinnamustri tekkimisele. Samuti on opsioonid välja kirjutades võimalik olla nii-öelda kindlustusandja rollis, kes enamiku ajast korjab turult optsioonipreemiaid ning aeg-ajalt peab tegema suuri väljamakseid,” selgitas investor ja Etalon Varahalduse

▲ Liigne riskimine võib optsioonidega spekulööri rahata jätta. FOTO: BLOOMBERG

„Neid kasutatakse meeleldi spekulatsiooniks, sest kui süsteem selge, on võimalik kasumit mitmekordistada.“

juht Tõnn Talpsepp, kes hakkas optsioonide vastu huvi tundma ülikoolis. “Tegemist on tähtajalise instrumendiga ehk kui optsiooni tähtaja jooksul nägemus ei realiseeru, võib kaotada väga suuri summasid. Samuti tuleb arvestada suure finantsvõimendusega, mis on samuti ohtlik,” lisas ta.

Konkreetsed näited

Tavalise optsiooni toimemehhanism on järgmine: mul on Apple'i aktsiad, mis kauplevad praegu 155 dollari juures. Tahhan kirjutada välja optsiooni 100 aktsiat, mis on väärt 15 500 dollarit, hinnaga 15 000 dollarit. Preemia arvutamine on omaette tegu, aga ütleme, et see on 500 dollarit. Kui nüüd aktsia hind langeb, siis kindlustasin ma end kukkumise vastu. Preemia läheb alati müüjale (optsiooni väljakirjutajale). Kui aga juhtub, et olen asja valesti arvestanud ja Apple'i aktsia tõuseb 170 dollarile ja ma näen, et kaotus tuleb karm, siis võin lepingu tagasi osta.

Sama taktikat saab kasutada ka oma portfelli kindlustamiseks. Ütleme, et mul on 100 000 dollari väärtuses S&P 500 indeksisse kuuluvaid aktsiaid ja ma kardan, et tuleb kriis. Praegu on S&P indeks 2439 punkti peal ja ma ei taha kaotada kriisi korral rohkem kui 10% oma varast. Siis võin ma osta müügiopsiooni, mis annab mulle võimaluse see maha müüa kohe, kui indeks langeb alla teatud taseme. Kui indeks peaks langema 1500 punkti peale, siis tegin ma hea otsuse ja võitsin oluliselt. Kui indeks aga selle aja jooksul hoopis tõuseb, siis kaotan ma preemia.

Peale alusvara, näiteks aktsia hinna, kujundavad optsiooni hinda ka aeg ja volatiilsus. Näiteks kui ma tahan osta Apple'i optsiooni ja valin sellise, mis lõpeb kolme kuu pärast, on see tavaliselt kallim kui optsioon, mis lõpeb paari päeva pärast – tõenäosus, et pikema aja jooksul tõuseb või langeb hind minu soovitud tasemele, on suurem.

Alexander Elder: müüa on parem kui osta

Kui Äripäev kuulsalt kauplejal Alexander Elderilt uuris, kuidas ta optsioonidesse suhtub, tõi ta näiteks ühe optsioonidega kaupleva daami loo.

See edukas börsikaupleja oli Elderile selgitanud, et optsioonidega kauplemine on nagu lootusega kauplemine. On inimesi, kes tahavad lootust osta ja on neid, kes tahavad müüa.

“Mina olen professionaal. Lähen hommikul tööle ja vaatan, mis lootust inimesed vajavad ja määran sellele hinna,” ütles naine.

Opsioonide kohta on Elderil kindel seisukoht: optsioonide kirjutajad on kindlas eeliseisus ning on ka grupina need, kes kasumit teenivad.

Äripäeva Akadeemia

14.09–14.12.17
Kestus: 6 päeva

Andres Liinat
Klaas-Jan Reincke
Jari Kukkonen, Kaupo Saue,
Raul Rebane, Mare Pork

2499 € (km-ga 2998,80 €)
Kehtib kuni 26.06.17
Tavahind: 2799 € (km-ga 3358,80 €)

Äripäeva Juhtimiskool

Kuus peamist juhtimise valdkonda kogenud juhile

Info ja registreerimine: **Renate Steinberg** tel: 667 0282 / e-post: Renate.Steinberg@aripaev.ee / akadeemia.aripaev.ee

PANE TÄHELE
Optsooniga kauplemine

Optsooni müüja kirjutab optsooni välja ning ostja os-tab. Optsooni tähtaeg võib olla lühike või pikk. Optsooni müü-ja kas omab ise alusvara või spekul eerib ilma alusvara oma-mata. Kui alusvara hind tõuseb, kannab optsooni müüja kah-ju, aga selle võib katta alusva- ra positsioonist saadud kasu ja keskmiselt saadud optsoo- nipreemiad. Ostuoptsooni väljakirjutamine toob kasumit, kui alusvara hind tõuseb. Müügioptsooni väljakir- jutamine toob kasu, kui alusva- ra hind langeb või jääb samaks. **Katmata optsoon.** Kui kae- tud optsoon tähendab seda, et kui ma kirjutan välja Apple'i optsooni, on mul need sada – või vähemalt suurem osa sajast – Apple'i aktsiast realselt ole- mas, siis katmata optsoon tä- hendab, et võin selle välja kirju- tada ka ilma aktsiaid portfelli- s omamata. Ekspertid hoiatavad säära- ste katmata (*naked*) opt- sioonide eest, sest kui risk rea- liseerub, peaksin aktsiad halve- mal juhul ostma turuhinnaga. **Euroopa vs. USA tüüpi opt- sioonid.** Olulisemad börsid, kus optsoonidega kaubelda, on näiteks Chicago Board of Options Exchange ja Euroopa Eurex. Optsoonidega kauple- mise võimalust pakuvad ka lu- gematud portaaliid, aga siin tu- leb vaadata teenuste hindade ning valida võimalikult usaldus- väärne teenusepakkuja: mõnel puhul on juhtunud, et portaal hoiab preemiat tagasi. Silmas tuleb pidada ka optsoo- nide eripära riigiti. Kui USA-tüü- pi optsoonide risikareegel on, et investor võib optsooni ra- haks teha igal hetkel optsooni kehtivuskuupäeva lõppemiseni, siis Euroopa-tüüpi optsoonide puhul saab tehinguid teha ai- nult optsooni lõppkuupäeval.

PRAKILINE KOOLITUS
“Optsoonide meistriklass – alustajast meistriks”

Toimub 7-9. novembrini 2017 (kolmel õhtul).
Koolitaja: Tõnn Talpsepp
Koolituselt saad teada, kui- das optsoone ostes ja müües täiendavat tootlust teenida ning riske maandada.
Info ja registreerimine: pood.aripaev.ee

KOMMENTAAR
Plussid ja miinused

NELLI JANSON
LHV vanemmaakler

Optsoonidega kauplemisel on oma plussid ja miinused. Plusspoole hulka kuulub kindlasti võimalus kaubelda üs- na väikese kapitaliga, mistõttu paljud algajad just optsoonidega börsil kätt proovivadki. Enne tuleb endale aga selgeks te- ha instrumendi omadused ning tegu- rid, mis optsooni hinda mõjutavad. Optsoonidel on üsna palju ainult neile omaseid eripärasid ja kui neist teadlik ei olda, on suur tõenäosus, et kasumi ase- mel tuleb kahjumiga leppida. Hinna ku- junemise dünaamika võiski optsoo- nide puhul liigitada miinuspoolele, sest see tundub pealtnäha lihtne, aga prak- tikas on muutujaid, millega arvestada, siiski palju, nii et head strateegiat üles ehitada on üsna keeruline. Laias laastus võib öelda, et optsoo- nilepingu hinda mõjutavad enim alus- vara, aeg ja volatiilsus. Kui oskuslikult strateegia üles ehitada, võib optsooni- dega kahtlemata palju raha teenida, aga selle juures peab riskihaldus olema kal- jukindlalt paigas. Kuna tegemist on või- mendusega instrumendiga, siis oht raha kaotada on selle võrra ka suurem. Samas annavad investoritele optsoonid heitli- kul ajal võimaluse riske maandada. Kokkuvõtvalt võiks öelda, et oskus- likult kasutades võivad optsoonid olla hea tuluallikas, aga kui hakata kauple- ma riske teadvustamata, võib optsooni- dest saada ka rahapõletusmasin.

Optsoone ja kinnisvara võrrelda ei saa

TÕNN TALPSEPP
Etalon Varahalduse juht

Kahjuks ei ole covered call’ide väljakir- jutamine võrreldav kinnisvara väljaüü- rimisega. *Covered call’ide* puhul saab nende väl- jakirjutaja väikese preemia, mille vas- tu tekib risk, et kui investeerimise ees- märgil soetatud aktsiate väärtus selgelt tõuseb, tuleb suur osa sellest tõusust ära anda. *Covered call’ide* kirjutamine toimib olukorras, kus alusvara ehk aktsia hind ei liigu või liigub väga aeglaselt. Reaal- selt kipub olema nii, et aktsiate hin- nad liiguvadki valdavalt suhteliselt kit- sas vahemikus või aeglaselt, aga olulise- te uudiste peale võivad hinnad ka hüpa- ta. Sellisel juhul saab *covered call’ide* kir- jutaja hinnatõusust vaid väikeses mahus osa, mis võib sageli olla vastuolus alg- se investeerimisteesiga valida just kõrge tõusupotentsiaaliga aktsiad. Kinnisvara väljaüürimisega võib võr- relda aktsiate väljalaenamist lühikeseks müüjatele ning sellelt intresside teeni- mist. Paraku see võimalus pole enami- kele väikeinvestoritele kättesaadav.

KOMMERTSPANKADE INTRESSITOOTED

Tähtajaline hoius EUR, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	3 aastat	üle 5 aasta	min summa
Danske Bank	kontaktteeruge pangaga									
Tallinna Äripank	0,10	0,15	0,20	0,40	0,50/1,50	0,60/1,60	0,70/1,70	-	-	200
Tallinna Äripank (3)	0,25	0,30	0,35	0,55	0,65	0,75	0,85	-	-	200
Citadele Pank	-	-	-	0,01	0,01	0,20	0,35	0,75	-	150
Versobank	0,40	0,50	0,60	1,05	1,05	1,55	1,55	1,65	-	350
DNB	0,01	0,05	0,09	0,18	0,21	0,23	0,28	0,33	-	100
Krediidipank	0,20	0,20	0,20	0,40	0,60	0,80	1,20	1,50	2	100/200 (4)
Inbank	-	-	0,50	0,75	1,00	1,25	1,75	2,00	-	500

Jooksev hoius EUR, %

	keskmiselt kuu jäägil	kuu püsijäägil
Danske Bank	kontaktteeruge pangaga	
Tallinna Äripank	-	0,00
Tallinna Äripank (3)	-	0,00
Citadele Pank	-	-
Versobank	0,00	0,00
DNB	0,05 (7)	-
Krediidipank	-	0,01
Inbank	-	-

Tähtajaline hoius USD, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	min summa
Danske Bank	kontaktteeruge pangaga						
Tallinna Äripank	0,05	0,05	0,05	0,10	0,15	0,20	200
Citadele Pank	-	-	-	0,90	1,00	1,30	200
Versobank	0,30	0,35	0,45	0,70	0,90	1,10	500
DNB	0,10	0,11	0,14	0,29	0,39	0,49	100
Krediidipank	0,20	0,20	0,20	0,40	0,60	0,80	100/200 (4)

Kursid on päeva jooksul korrigeeritavad; (3) personaal panganduse klientidele; (4) internet pangas/kontoris (7) päevalõpu kontojärgilt. Äripanga jooksva hoiuse intressimäär on nüüd 0%.

Pankade kontaktandmed

Citadele Pank Narva mnt. 63/1, Tallinn, tel 770 0000, faks 770 0001, e-post: info@citadele.ee, www.citadele.ee	DnB PANK Tartu mnt 10, Tallinn, tel 686 8500, faks 686 8501, e-post: info@dnbee, www.dnbee	Tallinna Äripank Vana-Viru 7, Tallinn, tel 668 8066, faks 668 8065
Versobank Hallivanamehe 4, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501	Eesti Krediidipank Narva mnt 4, Tallinn, tel 669 0941, faks 661 6037	

BALTI ETTEVÖTETE NOTEERIMATA VÕLAKIRJAD

võlakiri	ISIN kood	emiteerimis-kuupäev	lunastamis- tähtaeg	kupongimäär	intressimakse sagedus	nimi- väärtus, €	emissiooni maht, €
PlusPlus Capital	EE3300110980	24.10.2016	1.10.2017	10,00%	kvartaalne	100	3 000 000
Finora Capital	EE3300110659	10.03.2015	15.03.2018	9,75%	kvartaalne	1 000	4 000 000
Creditstar	EE3300111046	1.12.2016	1.06.2018	11,00%	kvartaalne	1 000	15 000 000
Mainor Ülemiste	EE3300110691	16.06.2015	26.11.2018	7,00%	kvartaalne	1 000	5 000 000
PlusPlus Capital	EE3300110840	25.01.2016	1.02.2019	13,00%	kvartaalne	1 000	4 000 000
Finora Capital	EE3300110972	22.09.2016	22.05.2019	9,25%	kvartaalne	1 000	1 000 000
Endover Kinnisvara - Vega Residents	EE3300111228	30.05.2017	30.05.2019	11,00%	kvartaalne	100	6 500 000
PlusPlus Capital	EE3300111079	20.12.2016	1.10.2019	12,00%	kvartaalne	100	7 000 000
luteCredit Europe A8	EE3300111020	28.11.2016	15.10.2019	14,00%	kvartaalne	100	1 400 000
Creditstar	EE3300111053	1.12.2016	1.12.2019	12,50%	kvartaalne	1 000	15 000 000
luteCredit Europe A9	EE3300111194	12.05.2017	15.06.2020	14,00%	kvartaalne	100	2 000 000
Redgate Capital AS Pärnu mnt 10, Tallinn 10148, tel 66 68 200, bonds@redgatecapital.eu, www.redgatecapital.eu							

FONDID

LHV Varahaldus

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a.) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Pensionifond L, EUR	1,62	1,62	1,62	2,56	2,05	4,63	3,94	4,70	703 524 697
Pensionifond M, EUR	1,27	1,27	1,27	1,76	1,38	2,77	3,28	4,04	86 654 410
Pensionifond S, EUR	1,28	1,28	1,28	1,71	-0,16	-0,33	1,73	2,53	64 072 690
Pensionifond XL, EUR	1,42	1,42	1,42	2,96	2,68	6,03	4,56	5,58	121 256 949
Pensionifond XS, EUR	1,19	1,19	1,19	1,20	-0,16	-0,15	1,70	2,65	20 611 329
Täiendav Pensionifond, EUR	1,66	1,66	1,66	3,21	3,49	8,23	6,03	6,77	9 339 917
LHV Pensionifond Indeks	0,69	0,69	0,69		3,20	-	-	-	5 450 310
LHV Pensionifond Indeks Pluss	0,70	0,70	0,70		5,56	-	-	-	966 901
LHV Pensionifond 100 Pluss, EUR	1,77	1,77	1,77	8,62	1,21	4,01	3,73	6,52	4 660 281
LHV Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,79	0,79	0,79	1,97	-0,38	-0,50	0,49	1,82	538 679

LHV Pärsia Lahe Fond A, EUR	11,06	11,17	11,17		-1,51	1,83	-8,23	8,22	11 246 110,10
LHV Maailma Aktsiad Fond A, EUR	10,30	10,41	10,41		9,89	24,35	6,34	6,58	4 245 741,78
LHV Maailma Aktsiad Fond B, EUR	6,58	6,65	6,65		9,89	24,35	6,34	6,58	-

Nordea Pensions Estonia

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a.) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Nordea Pensionifond A, EUR	1,13	1,13	1,13	6,31	2,64	7,85	3,56	5,32	214 580 615,52
Nordea Pensionifond A Pluss, EUR	0,98	0,98	0,98	9,57	3,3	12,05	5,26	6,86	29 333 480,00
Nordea Pensionifond B, EUR	1,00	1,00	1,00	4,03	1,84	4,07	2,17	3,58	23 704 659,16
Nordea Pensionifond C, EUR	0,89	0,89	0,89	2,20	0,42	0,02	1,66	2,29	13 120 715,66
Nordea Pensionifond Aktsiad 100, EUR	1,55	1,58	1,56	12,76	4,05	16,29	6,8	9,08	11 011 540,70
Nordea Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,80	0,82	0,81	3,56	1,45	3,56	2,86	3,63	2 383 943,44

Trigon Asset Management

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a.) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Trigon Balti Fond C, EUR	20,19	20,91	20,50	6,45	7,41	18,27	15,54	12,33	1 544 964,77
Trigon Uus Euroopa Fond C, EUR	32,26	33,41	32,75	11,80	17,50	37,10	7,56	13,28	111 968 835,37
Trigon Venemaa Top Picks Fond C, EUR	21,29	22,05	21,62	22,12	-13,06	28,23	6,73	2,59	8 664 531,58

Fondivalitsejate kontaktandmed

LHV Varahaldus AS Tartu mnt 2, Tallinn 10145, tel 680 0400, faks 680 0402, info@lhv.ee, www.lhv.ee	Trigon Asset Management AS Viru Väljak 2, Tallinn 10111 tel, +372 667 92 00, www.trigon.ee	Maaklerifirmade kontaktandmed
Nordea Pensions Estonia AS Liivalaia 45/47, Tallinn 10145, tel 710 1250, faks 710 1251, eesti@nordea.com, www.nordea.ee		LHV Tartu mnt 2, Tallinn, tel 680 0400, faks 680 0402

IPO

Abramovitši jahti hooldav firma tuleb börsile

Ettevõte, mis hooldab maailma kalleimaid superjahtsid, plaanib Londonis börsile tulla, sest miljardäride arvu kasv on nende äri õitsemise pannud, vahendas Bloomberg. Barcelonas tegutsev GYG Plc, mille projektide hulka on kuulunud LVMH asutaja Bernard Arnault’ 333 jala pikkune Symp-hony ja Venemaa oligarhi Roman Abramovitši Ecstasy, loo- dab, et aktsiate avalik pakkumi- ne võimaldab neil jõuliselt laie- neda, teatas ettevõte. Ettevõte tahab IPO käigus ko- guda Londoni AIM börsil 7 mil-

40 meetrist pi- kemaid jahte peaks aastaks 2020 olema maailmas 2285.

jonit naela (10 miljonit eurot), mis annaks firmale 46,6 miljar- di naela suuruse turuväärtuse. Eelmisel aastal ulatus GYG Plc käive 54,6 miljonile euro- le, maailmas on 50 suurima su- perjahi hulgas nende kliente lausa 25. Superjahtide arv kasvab koos miljardäride arvu suurenemi- sega, lisas GYG. 2020. aastaks peaks miljardäride koguarv tõusma maailmas 2500ni. Ettevõte asutati 2012. aastal, mil ühinesid Pinmar SL ja Rol- ling Stock SL.

INVESTOR TOOMASE BLOGI

Mida teha
languses Statoiliga?

Ajal, mil mu portfelli pailaps Ryanair on 25% kosunud, võttis Statoil suuna allapoole.

Viimastel kuudel on nafta hind tublisti langenud ning sellega samas rütmis võngub ka mu Norra naftafirma aktsia. Kuigi Statoil pole kaugeltki oma viimase põhja lähedal ja praegune langus suureks muureks põhjust ei anna, vaatasin südame rahustamiseks järele, millega Statoil viimasel ajal tegelenud on.

Et Statoili aktsia on alates aasta algusest kaotanud ligi 12 protsenti, mulle muidugi ei meeldi. Hulga ilusam näib seetõttu Statoili esimese kvartali bilanss: käivet ja kasumit suudeti mitmekordistada. Puhaskasum kasvas möödunud kevadega võrreldes 0,6 miljardilt ühele miljardile dollarile. Tootmismahu suurendati 5 protsendi võrra ning Norra piirkonnas puuriti naftat nii ägedalt nagu viimati viis aastat tagasi. Samal ajal tasub meenutada, et möödunud aasta kevad oli aeg, mil nafta hind oli ülitugeva surve all. Nii et on loomulik, et hinna taastumisega taastuvad ka kasu-
minumbrid.

Hoolimata keerulisest turuolukorrast tegeleb Statoil üsna edukalt oma positsiooni parandamisega. Esimeses kvartalis vähendas naftakontsern võlakooramat 35,6 protsendilt 30-le. See annab talle pikemas perspektiivis vabamad käed. Kontsern, millest 67 protsenti kuulub Norra riigile, teatas mais oma esimese kvartali tulemusi tutvustades, et plaanib sel aastal kulusid miljardi dollari võrra vähendada.

Suured ettevõtmised Brasiilias

Numbrid numbriteks, aga mind huvitab investorina ka see, millega Statoil esimesel poolaastal tegelenud on. Selgub, et tehud on mõndagi. Juunis sai ta rohelise tule Norra meres Njordi ja Bauge piirkonna arendamiseks. Esimene nafta peaks sealt tulema aastal 2020.

Kuid Statoil on aktiivne ka välisriikides. Hiljuti vahendas Reuters, et Statoil peab läbirääkimisi naftarikkas Liibüas – milliste otsusteni jõutakse, pole veel teada. Kuigi praegu on maailmas nafta ületootmi-

» Soetasin
Statoili aktsiaid
mitmes jupis,
mis andsid
osakute keskmiseks
hinnaks
120 Norra
krooni.

investor Toomas

HIND
Statoil on viimase poole
aastaga ligi 12% kukkunud

aktsia hind Norra kroonides

ALLIKAS: BLOOMBERG

ne ning nõudlus tooraine järele näib mõnevõrra vähenenud, kinnitab Statoil, et katseb järgmise kümmekonna aasta jooksul Brasiilias tootmise kolmekordistada. Statoil tegutseb Brasiilias peamiselt Peregrino naftaväljal, kuhu on investeerinud juba üle 10 miljardi dollari.

See on ettevõttest teinud Brasiilia suurima välismaise naftatootja, kuid Statoili see ei peata: Reutersi andmetel plaanib kontsern osaleda sügisel Brasiilias oksjonil, kus selgub Carcará leiukoha uus operaator.

Võin lainetust mehisealt taluda

Praegu ma madala nafta hinna tõttu Statoili suurt tõusu ei näe, aga samuti ei näe ma aktsiale suurt ohtu. Soetasin Statoili aktsiaid mitmes jupis, mis andsid osakute keskmiseks hinnaks 120 Norra krooni. Nõnda on minu jaoks dividenditootlus ligi 6,3%. Kogu portfelist moodustavad naftakontserni aktsiad pisut üle 3% – seega lubab praegune risk ja tulu suhe mul rahulikult naftaturu lainetust taluda.

Investor Toomas on Äripäeva välja mõeldud tegelane, aga tema käsutuses on reaalne raha, mida ta investeerib finantsturgudele. Toomas alustas tegevust 2002. aasta alguses, mil tema käsutusse anti investeerimiseks miljon krooni. Toomase investimisotsused langetab Äripäeva börsitoimetuse, investeerimismõtteid jagab investor Toomas Äripäeva tagumisel leheküljel ja veebis.

PORTFELL
Kuidas läheb Toomase
investeeringutel?

päevane muutus

-0,07%

väärtus 279 877,81 eurot
50% aktsiad / 43% raha / 7% võlakirjad

aktsiate päevane muutus protsentides

Baltic Horizon Fund	1,20
iShares MSCI Brazil Capped (EWZ)	0,90
Lerøy Seafood	0,74
Microsoft	0,62
Olympic EG	0,60
Ryanair	0,43
Tallink	0,11
Apranga	0
Berkshire Hathaway B-aktsia	-0,09
Apple	-0,12
Statoil	-0,28

Viimased tehingud

Ostis: 19. juunil 100 iShares MSCI Brazil Capped (EWZ) osakut hinnaga 30,91 eurot osaku kohta. Tehingusumma oli 3091,20 eurot. Teenustasu oli 14,13 eurot.

Müüs: 11. mail 210 Lerøy Seafoodi aktsiat hinnaga 47,8 eurot aktsia. Tehingusumma oli 10 043,35 €. Teenustasu oli 15,06 €.

SINU ARVAMUS

Kommenteeri Toomase investeerimisotsuseid, jaga oma kogemusi või esita küsimusi veebilehel www.aripaev.ee või e-kirjaga aadressil investor.toomas@aripaev.ee

OMX TALLINN

52 nädalat

Tallinna börsi üldindeks, kajastab põhi- ja lisanimikirja aktsiate liikumisi.

1135,87 +0,34%▲

BÖRS

Baltic Horizon Fund
kaasas 10 miljonit

Teisipäeval lõppes Baltic Horizon Fundi osakute avalik pakkumine ja fond kogus kokku 9,84 miljonit eurot. Kokku märgiti 7 397 027 uut osakut.

Fondivalitseja Northern Horizon Capital AS otsustas jaotada kõigile investoritele märgitud osakud täies ulatuses. Uute osakute pakkimise tulemusena suureneb fondi osakute koguarv 64,66 miljonile.

“Kolmas kapitali kaasamise ring lubab fondil kasvatada oma brutovarasid 200 miljonile eurole, hajutades nii portfelli ning parandades fondi opereerimise efektiivsust,” ütles fondijuht Tarmo Karotam. Karotam ütles, et Baltic Horizon Fund on viimase 12 kuuga kaasanud Baltikumi ärikinnisvara strateegia jaoks kapitali ligi 60 miljoni euro jagu.

PANE TÄHELE

Tallinna Vee vaidlus jätkub riigikohtus. Riigikohus teatas, et võtab Tallinna Vee veebruaris esitatud kassatsioonkaebuse menetlusse. Sellega jätkub alates 2011. aastast kestnud kohtuvaidlus konkurentsiametiga tariifide üle.

Tallinna börsil uus rekord. Eile jõudis Tallinna börsiindeks uuele rekordtasemele – 1135,87 punktile, millele aitas kaasa Tallinna Vee aktsia 0,8protsendine tõus.

Uberi asutaja Travis Kalanick astus eile tegevjuhi ametist tagasi.

BÖRSIKAUBAD

Kütused	21.06	Värvilised metallid	20.06
USD		USD/t	
Nafta IPE, bbl	45,94	Alumiinium LME	1899,5
Nafta NYMEX, bbl	43,58	Vask LME	5699
Mootoribensiin, t	483,50	Plii LME	2140
Diislikütus, t	421,50	Nikkel LME	9045
Kerge kütteõli, t	412,00	Tina LME	19675
Masuut (1% väävel), t	286,75	Tsink LME	2572
Maagaas Henry Hub, btu, USD	2,907		
Põllumajandus	21.06	Väärismetallid	21.06
nael = 453,59 g		USD/unts, unts = 31,105 g	
Kohv NYBOT, USC/nael	120,50	Kuld COMEX	1243,15
Valge suhkur NYSE LIFFE, USD/t	407,00	Plaatina NYMEX	919,40
Kakao NYBOT, USD/t	1878,00	Palladium NYMEX	882,56
Nisu NYSE LIFFE, USD/t	146,45	Hõbe COMEX	16,40
Rapsiseemned NYSE LIFFE Pariis	359,25		

VALUUTA

Austraalia dollar	AUD	1,467	Singapuri dollar	SGD	1,548
Bulgaaria leev	BGN	1,956	Suurbritannia nael	GBP	0,881
Hiina jüaan	CNY	7,616	Sveitsi frank	CHF	1,085
Hongkongi dollar	HKD	8,702	Taani kroon	DKK	7,438
India ruupia	INR	71,971	Tai baat	THB	37,919
Jaapani jeen	JPY	124,250	Tšehhi kroon	CZK	26,293
Kanada dollar	CAD	1,481	Türgi liir	TRY	3,945
Korea won	KRW	1271,750	Ungari forint	HUF	309,130
Norra kroon	NOK	9,493	USA dollar	USD	1,116
Poola zlott	PLN	4,231			
Rumeenia leu	RON	4,599			

ALLIKAS: BLOOMBERG KELLA 17 SEISUGA

BÖRS

Tallinn

21.06

aktsia	sulgemis- hind, EUR	muutus eelml, %	käive, EUR	P/E	ROE	P/B	divid. tootlus
Arco Vara	1,330	0,00	-	16,6	4,9%	0,82	0,8%
Baltika	0,287	0,00	-	61,3	4,1%	2,52	0,0%
Ekspress Grupp	1,350	0,00	1173	9,2	9,1%	0,83	4,4%
Harju Elekter	4,180	0,72	7 991	2,6	48,3%	1,26	4,3%
LHV Group	10,400	0,97	69 490	13,7	21,0%	2,87	1,4%
Merko Ehitus	9,270	0,00	-	26,9	5,0%	1,34	4,4%
Nordecon	1,260	0,00	428	13,3	8,9%	1,19	7,1%
Olympic EG	1,680	0,60	13 497	8,8	26,6%	2,34	6,0%
PRFoods	0,375	0,00	-	33,1	1,9%	0,64	0,0%
Pro Kapital Grupp	2,200	0,00	6 924	-	-2,7%	1,44	0,0%
Silvano FG	2,780	0,72	18 750	10,5	24,2%	2,53	7,2%
Skano Group	0,605	0,00	-	129,2	-23,0%	0,60	0,0%
Tallink Grupp	0,925	0,11	19 242	14,1	5,4%	0,76	3,2%
Tallinna Vesi	12,600	0,80	61 759	13,2	20,1%	2,66	4,3%
Tln Kaubamaja	9,150	-0,11	23 368	14,5	15,4%	2,23	6,9%
Trigon PD	0,685	14,17	497	146,3	-2,1%	1,28	0,0%
Baltic Horizon Fund	1,345	1,20	4 303	-	-	-	-

P/E arvutatud viimase nelja kvartali vahearuande (kui on olemas, siis rahvusvahelise raamatupidamisstandardi (IAS) kohase) konsolideeritud koondkasumi emattevõtja osa põhjal

Riia

aktsia	sulgemis- hind, EUR	muutus eelm. %	P/E	P/B	divid. tootlus
Grindex	6.35	0.00	16.7	0.5	-
Latvijas Gaze	9.80	2.19	12.1	0.7	-
Olainfarm	10.60	0.95	12.9	1.5	-
SAF Tehnika	4.83	0.63	15.2	1.3	-

Siauli Bankas ▲
+1,03%Tallinna Kaubamaja ▼
-0,11%

LOE VEEBIST

Värsked börsiuudised: www.aripaev.ee/bors
Turuülevaade: investor.aripaev.eeEUR/SEK ▼
9,7665EUR/RUB ▼
66,2462

»14.-16.07.2017«

AMERICAN ★ BEAUTY

Car Show

HAAPSALU • ESTONIA

WWW.AMERICAN.EE

**BALTIMAADE
SUURIM AMEERIKA
AUTODE NÄITUS, KOKKUTULEK JA
KIIRENDUSVÕISTLUS**

★ **THE ORIGINAL BLUES
BROTHERS BAND (US)**

★ **BLACK STAR RIDERS (US)**

★ **THE REVEREND PEYTON'S
BIG DAMN BAND (US)**

★ **ULTIMA THULE**

★ **ELEPHANTS FROM NEPTUNE**

★ **BURLESQUE SHOW**

★ **MONSTER TRUCK SHOW**

KA ÕHK VÕIB TAPPA

TOETA UUTE ISOLATSIOONIPALATITE LOOMIST

Eestis saab vähidiagnoosi 35 last aastas. Raviperioodil on organism nii habras, et iga bakter on eluohtlik. Et võitlusest eluga väljuda, on vaja erilist kaitset.

900 7705 – 5 €

900 7710 – 10 €

900 7715 – 25 €

Tallinna Lastehaigla Toetusfond

www.toetusfond.ee

Telia

Kristin Neff

ENESEKAASTUNNE

LÕPETAGE ENESE NÜPELDAMINE
JA JÄTKE EBAKINDLUS SELJATAHA

Äripäev

Äripäeva raamatuklubi

pood.aripaev.ee/raamatud

IDEAALKÖÖGID

Köögid südamest

EDUKAS EESTI ETTEVÕTE 2017

Tiitel põhineb Creditinfo AA-Reitingul

EESTI MÖÖBLITOOTJATE LIIT

TUNNUSTAB:

"Eesti parim väiketootja mööblisektoris 2016–
IDEAALKÖÖGID OÜ"